

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
FOUNDATION FOR ECONOMIC & INDUSTRIAL RESEARCH

Τ. Καρατάσου 11, 117 42 Αθήνα, Τηλ.: 210 92 11 200-10, Fax: 210 92 33 977, www.iobe.gr
11 T. Karatassou Str., 117 42 Athens, Greece, Tel.: (+30) 210 92 11 200-10, Fax: (+30) 210 92 33 977

Εκπαίδευση στην Ελλάδα: Κρίση και Εξέλιξη της Δημόσιας και Ιδιωτικής Δαπάνης

Αθήνα, Μάρτιος 2019

Τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα: Επιπτώσεις της κρίσης και προκλήσεις (Ιούλιος 2017)

Εκπαίδευση και αγορά εργασίας στην Ελλάδα: Επιπτώσεις της κρίσης και προκλήσεις (Ιούλιος 2018)

Δημογραφικές μεταβολές και εκπαίδευση στην Ελλάδα (Δεκέμβριος 2018)

Εκπαίδευση στην Ελλάδα: Κρίση και εξέλιξη της δημόσιας και ιδιωτικής δαπάνης (2019)

Πρόσβαση των νέων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση: Επιπτώσεις της κρίσης και κοινωνικές ανισότητες (2019)

Κρίσιμος ο ρόλος του εκπαιδευτικού συστήματος για την πορεία ανασυγκρότησης της ελληνικής οικονομίας και την άμβλυση των κοινωνικών ανισοτήτων στη χώρα

Σκοπός της μελέτης

Να συμβάλλει στη διερεύνηση και κατανόηση των επιπτώσεων της κρίσης στη δημόσια και την ιδιωτική δαπάνη εκπαίδευσης και την εξέλιξή τους τα προσεχή χρόνια

Περιεχόμενα

1. Εξέλιξη δημόσιας δαπάνης εκπαίδευσης
2. Διεθνείς συγκρίσεις: Αποκλίσεις και ιδιαιτερότητες
3. Εξέλιξη ιδιωτικής δαπάνης εκπαίδευσης
4. Δημογραφικές μεταβολές και μελλοντικές επιπτώσεις στη δημόσια και την ιδιωτική εκπαιδευτική δαπάνη
5. Συμπεράσματα

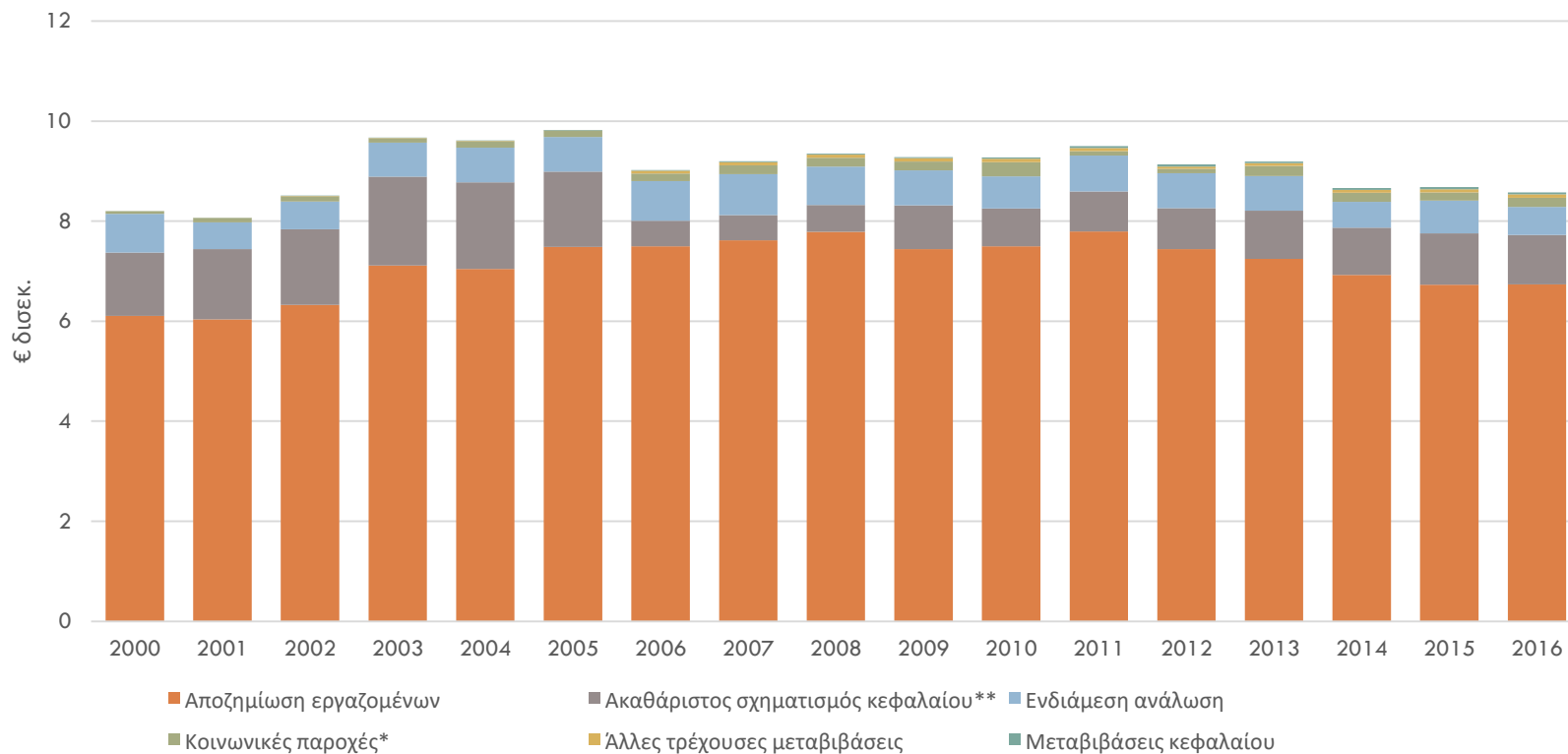
1. Εξέλιξη δημόσιας δαπάνης εκπαίδευσης

- ❑ Είναι διαθέσιμα και πλήρη για όλη την εξεταζόμενη περίοδο 2000-2016
- ❑ Περιλαμβάνουν δαπάνες εκπαίδευσης από τις διαφορετικές πηγές της Γενικής Κυβέρνησης (Κρατικός Προϋπολογισμός Υπουργείων, ΠΔΕ ΕΣΠΑ, Ευρωπαϊκές πηγές) - Εντοπίσαμε ορισμένες ελλείψεις και αδυναμίες....
- ❑ Επιτρέπουν τη διεθνή συγκριτική ανάλυση, καθώς
 - διατίθενται για το σύνολο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωζώνης και
 - συλλέγονται υπό το ενιαίο μεθοδολογικό πλαίσιο που έχει διαμορφώσει για το σκοπό αυτό η EUROSTAT (European System of National Accounts-ESA 2010)
 - μεθοδολογικοί περιορισμοί λόγω διαφορών μεταξύ εκπαιδευτικών συστημάτων
- ❑ Συνεργασία με στελέχη της ΕΛΣΤΑΤ-Ευχαριστίες!
- ❑ Περιορισμός της ανάλυσης στις κατηγορίες δαπάνης (αποζημίωση εργαζομένων, ενδιάμεση ανάλωση, σχηματισμός κεφαλαίου, κοινωνικές παροχές, κλπ.) των στοιχείων COFOG

Η συνολική δημόσια δαπάνη για εκπαίδευση ανήλθε το 2016 σε €7,5 δις (€8,6 δις σε σταθερές τιμές 2010).

Αυξομειώσεις πριν και μετά την κρίση και «επιστροφή» στο 2003

Εξέλιξη και σύνθεση δημόσιας δαπάνης εκπαίδευσης στις βασικές κατηγορίες δαπανών, 2000-2016 (σταθερές τιμές του 2010)

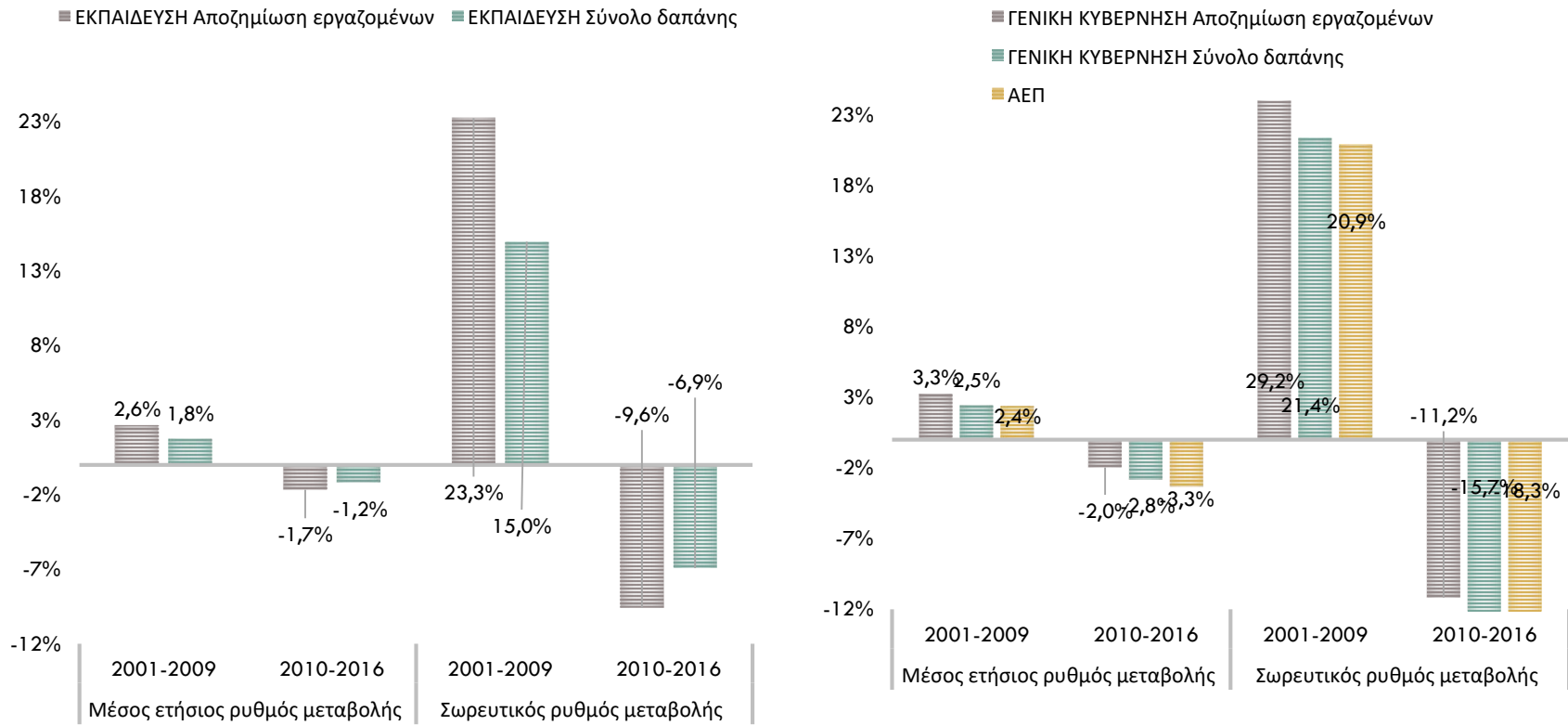
Σημείωση: * Εκτός από τις κοινωνικές μεταβιβάσεις σε είδος, ** Περιλαμβάνονται και οι εξαγορές μείων πωλήσεις μη χρηματοοικονομικών μη παραχθέντων περιουσιακών στοιχείων
 Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία στοιχείων IOBE

Η αποζημίωση των εργαζομένων αποτελεί διαχρονικά την κύρια δαπάνη της εκπαίδευσης (79% του συνόλου το 2016).

Σημαντικές μεταβολές στη σύνθεση πριν και μετά την έναρξη της κρίσης (υποδομές-λειτουργικές δαπάνες-αποζημιώσεις εργαζομένων)

Συγκριτική εξέλιξη συνόλου εκπαιδευτικής δαπάνης, δαπάνης Γενικής Κυβέρνησης και ΑΕΠ, πριν και μετά την κρίση

Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής και σωρευτικός ρυθμός μεταβολής δαπανών και ΑΕΠ σε σταθερές τιμές

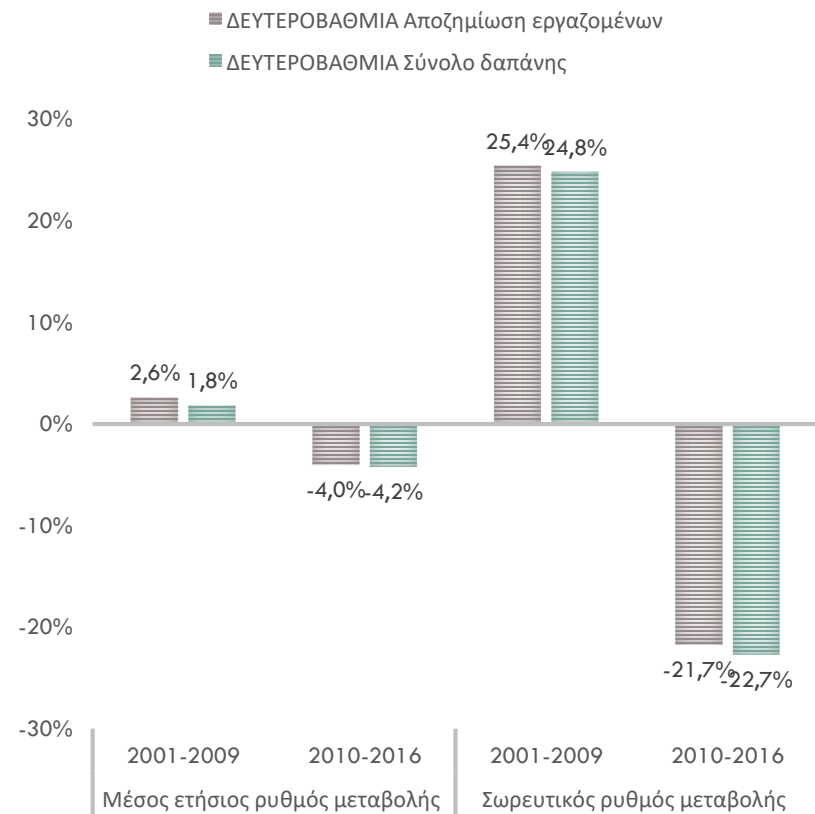
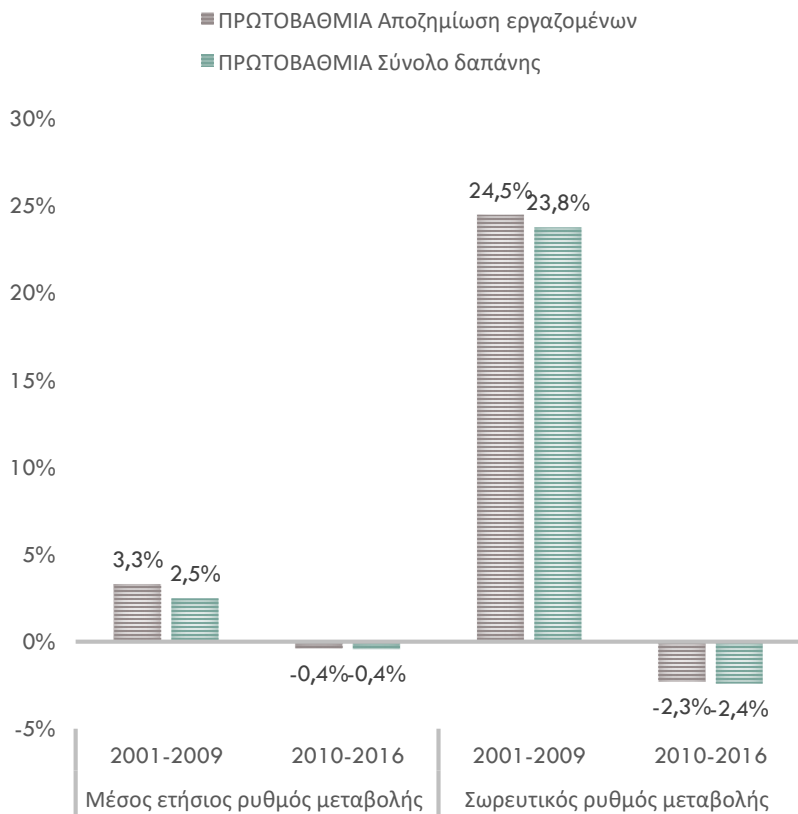
Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία στοιχείων IOBE

Πριν από την κρίση (2001-2009): Αύξηση εκπαιδευτικής δαπάνης (15%) μικρότερη από την αύξηση του ΑΕΠ (20.9%), και από την αύξηση δαπάνης Γενικής Κυβέρνησης (21.4%). Η αύξηση της αποζημίωσης εργαζομένων πολύ μεγαλύτερη...

Μετά την κρίση (2010-2016): Μικρότερη μείωση εκπαιδευτικής δαπάνης (7%) από τη μείωση της δαπάνης γενικής κυβέρνησης (-15.7%) και του ΑΕΠ (-18.3%)

Ενώ η αύξηση πριν από την κρίση (2001-2009), ήταν συγκρίσιμη, μετά την κρίση (2010-2016) σημειώθηκε πολύ μεγαλύτερη μείωση της δαπάνης για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (-22.7%,) έναντι της πρωτοβάθμιας (-2.4%)

Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής και σωρευτικός ρυθμός μεταβολής δαπανών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης

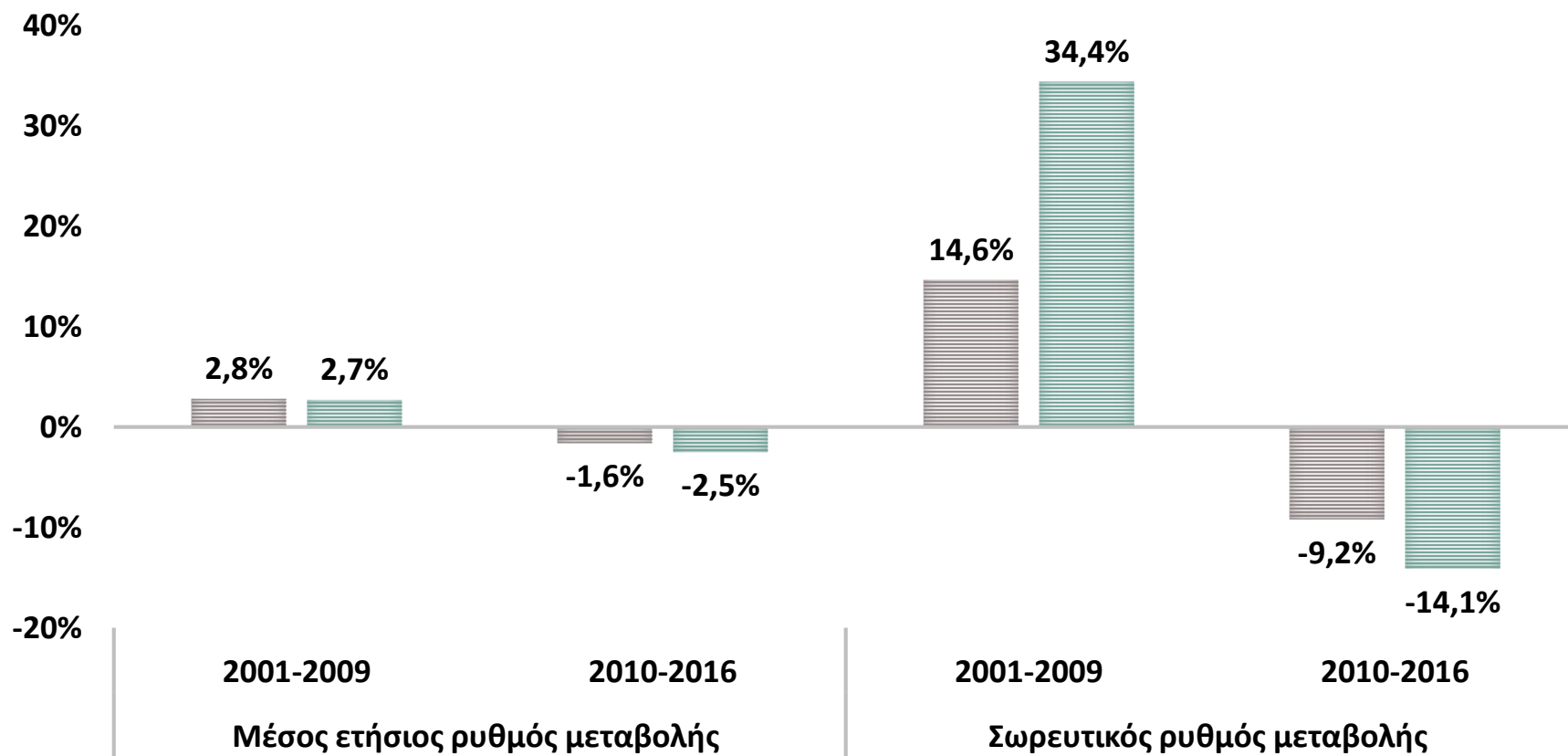
Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία στοιχείων IOBE

Πτώση κατά 14.1% της δαπάνης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση την περίοδο 2010-2016, ύστερα από μια περίοδο μεγάλης αύξησης (34,4%) μεταξύ 2001-2009

Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής και σωρευτικός ρυθμός μεταβολής δαπανών εκπαίδευσης

■ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ Αποζημίωση εργαζομένων

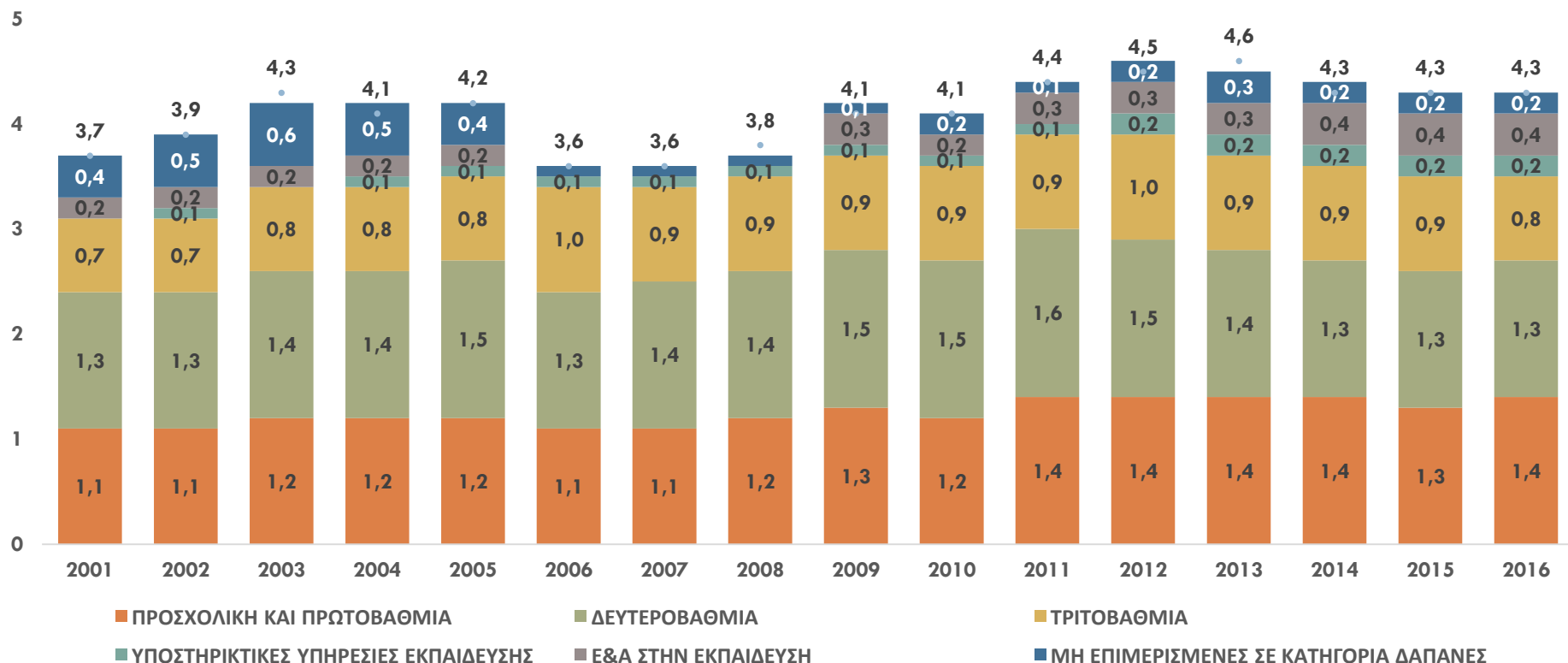
■ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ Σύνολο δαπάνης

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία στοιχείων IOBE

Η εκπαιδευτική δαπάνη κυμαίνεται μεταξύ 3,5%-4,6% του ΑΕΠ μεταξύ 2000-2016. Περίπου στο 1/3 (με διακυμάνσεις) διατηρείται το μερίδιο των πρώτων δύο βαθμίδων εκπαίδευσης διαχρονικά. Μικρότερο το μερίδιο της τριτοβάθμιας.

Εξέλιξη δημόσιας δαπάνης ως % του ΑΕΠ ανά εκπαιδευτική βαθμίδα 2000-2016

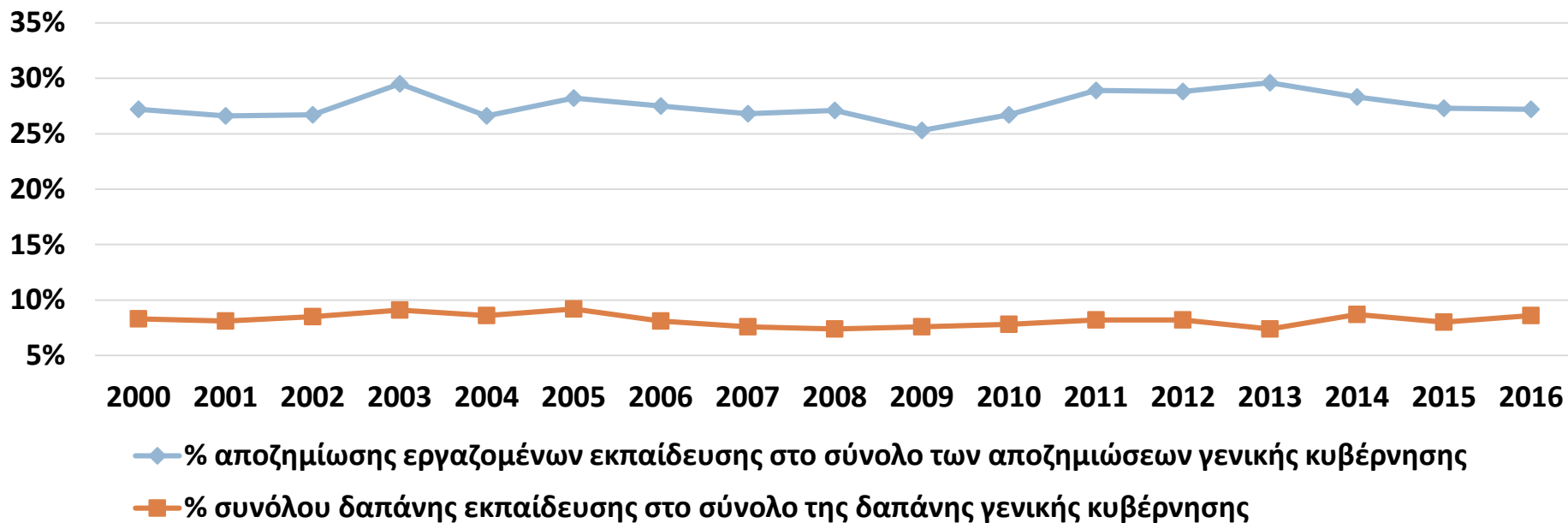

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία στοιχείων IOBE

Μετά την κρίση (2009-2016):

- Μετατόπιση δαπάνης από τη δευτεροβάθμια στην πρωτοβάθμια (και προσχολική) εκπαίδευση
- Αυξομειώσεις μεριδίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης – αύξηση δαπάνης Έ&Α στα ΑΕΙ

Κατανομή δαπανών εκπαίδευσης ως ποσοστό αντίστοιχων δαπανών Γενικής κυβέρνησης, 2000-2016

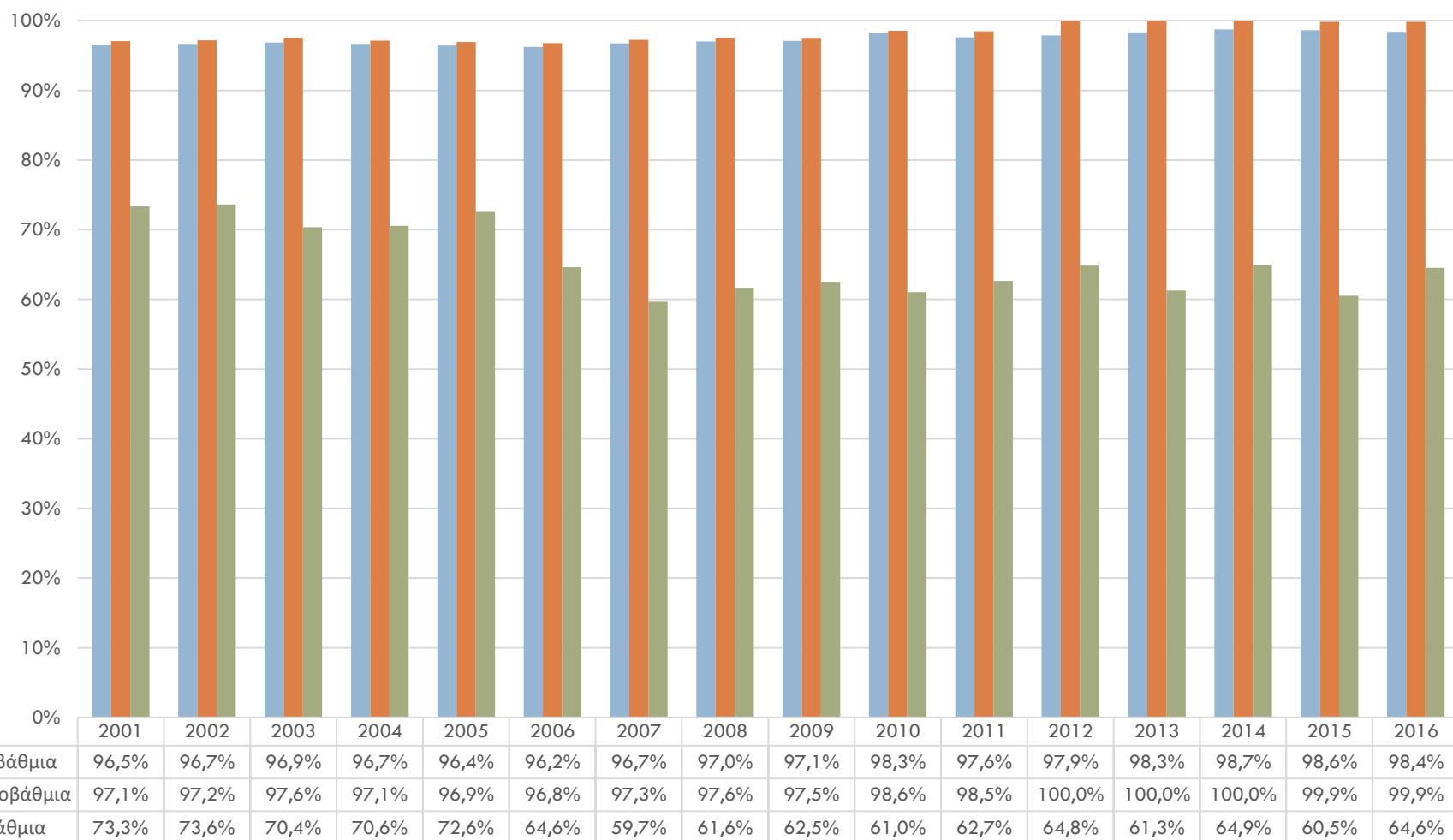

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία στοιχείων IOBE

- Την περίοδο 2000-2016, η εκπαιδευτική δαπάνη αποτελεί (με μικρές σχετικά διακυμάνσεις) κατά μέσο όρο το 8,2% των δαπανών της Γενικής Κυβέρνησης.
- Η αποζημίωση των εργαζομένων της εκπαίδευσης ως προς το σύνολο των αποζημιώσεων εργαζομένων της Γενικής Κυβέρνησης συνιστά ένα πολύ μεγαλύτερο ποσοστό, το οποίο κυμαίνεται μεταξύ 25% και 30%.

Στη διάρκεια της κρίσης το μερίδιο της αποζημίωσης εργαζομένων αυξήθηκε ακόμη περισσότερο στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ μειώθηκε στην τριτοβάθμια

Αποζημίωση εργαζομένων ως % των συνολικών δαπανών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης

Κατανομή της δαπάνης εκπαίδευσης ανά τομέα γενικής κυβέρνησης

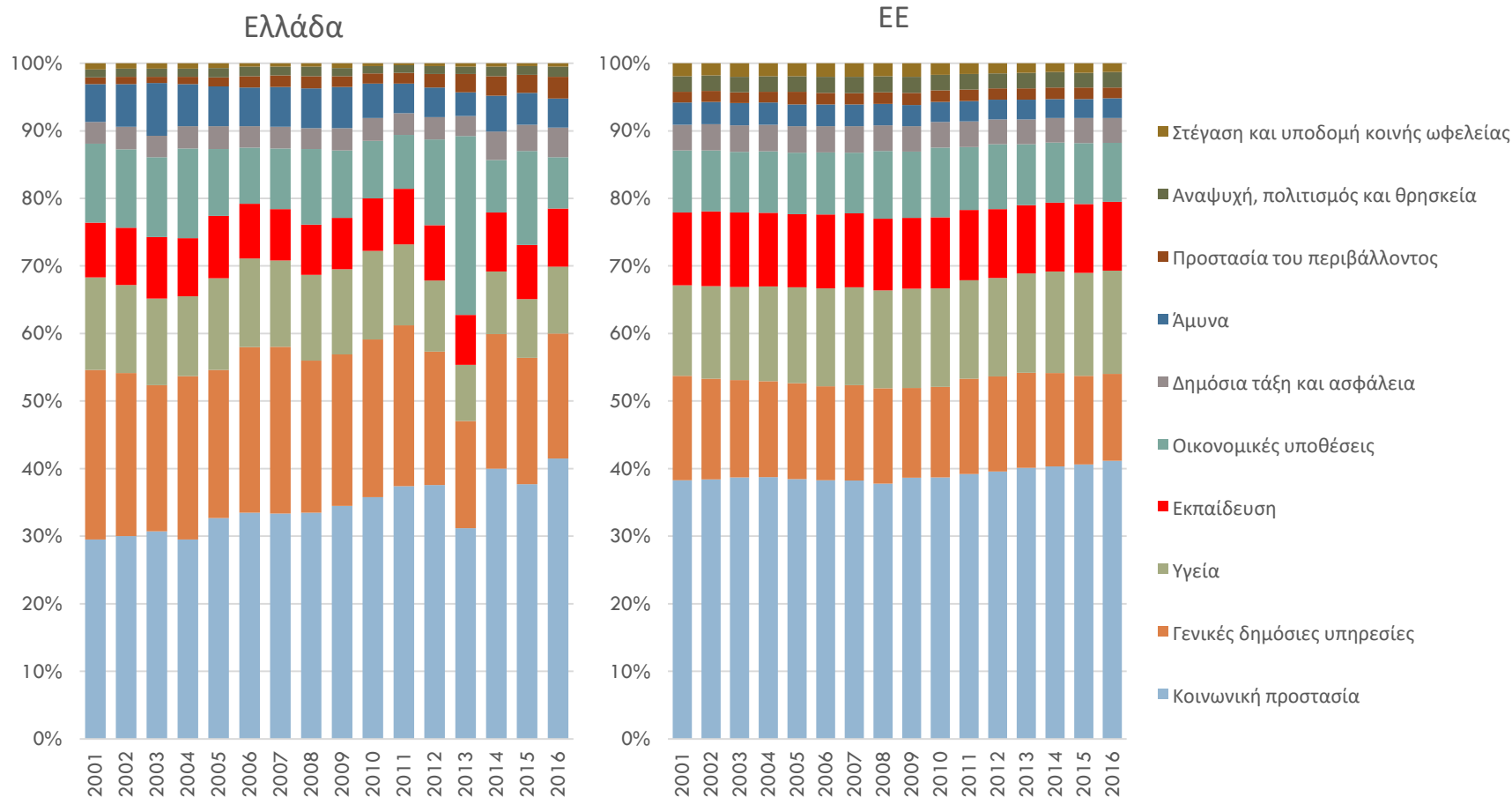
Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία στοιχείων IOBE

Το μερίδιο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στις δημόσιες δαπάνες εκπαίδευσης έχει διπλασιαστεί τα χρόνια της κρίσης, από 3.7% το 2008 σε 7.4% το 2016

Διεθνείς συγκρίσεις, 2016

Μικρότερη η δαπάνη για «Εκπαίδευση» (8.6-10.2) και αγωγή μικρότερη για «Υγεία» (9.9-15.3) στην Ελλάδα έναντι της ΕΕ. Μεγαλύτερη η δαπάνη για «Γενικές δημόσιες υπηρεσίες» (18.5-12.9), «Άμυνα» (4.3-2.9), «Προστασία περιβάλλοντος» (3.2-1.6), «Δημόσια τάξη» (4.4-3.7). Στο ίδιο επίπεδο η δαπάνη «Κοινωνική Προστασία».

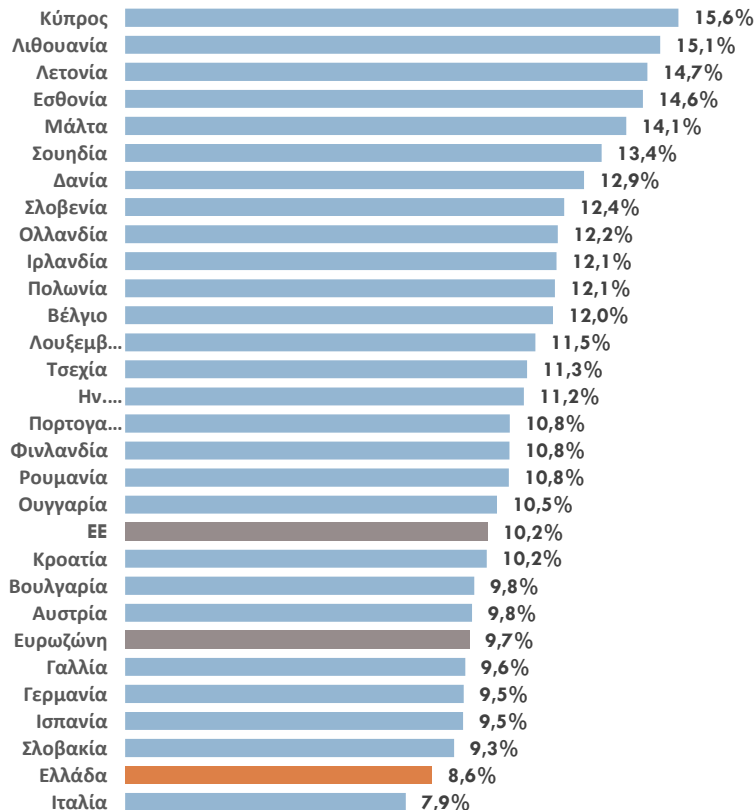
Κατανομή συνολικής δαπάνης στις κατηγορίες COFOG, Ελλάδα και ΕΕ, 2016

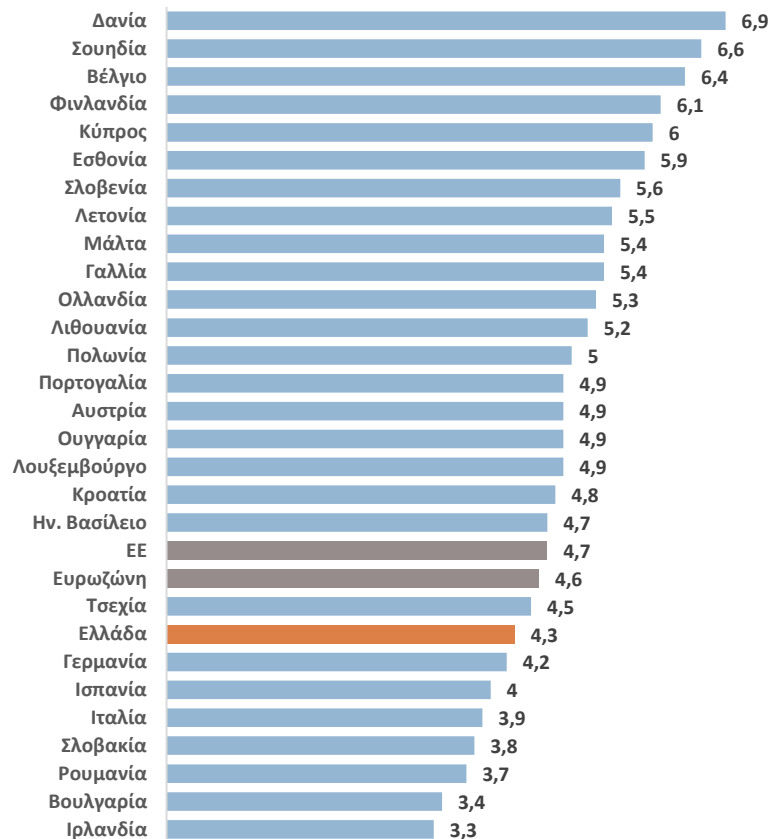
Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία στοιχείων IOBE

Στην προτελευταία θέση της ΕΕ η συνολική δαπάνη εκπαίδευσης στην Ελλάδα ως % της συνολικής δημόσιας δαπάνης Γενικής Κυβέρνησης.
 Πιο κοντά στον μέσο όρο της ΕΕ (4.7%) ως ποσοστό του ΑΕΠ. Πάνω από χώρες της Νότιας Ευρώπης (Ισπανία, Ιταλία) και τη Γερμανία.

Ποσοστό δαπάνης για την εκπαίδευση ως προς το σύνολο της δαπάνης Γενικής Κυβέρνησης στις χώρες της ΕΕ, 2016

Δημόσιες δαπάνες για εκπαίδευση ως % του ΑΕΠ, 2016

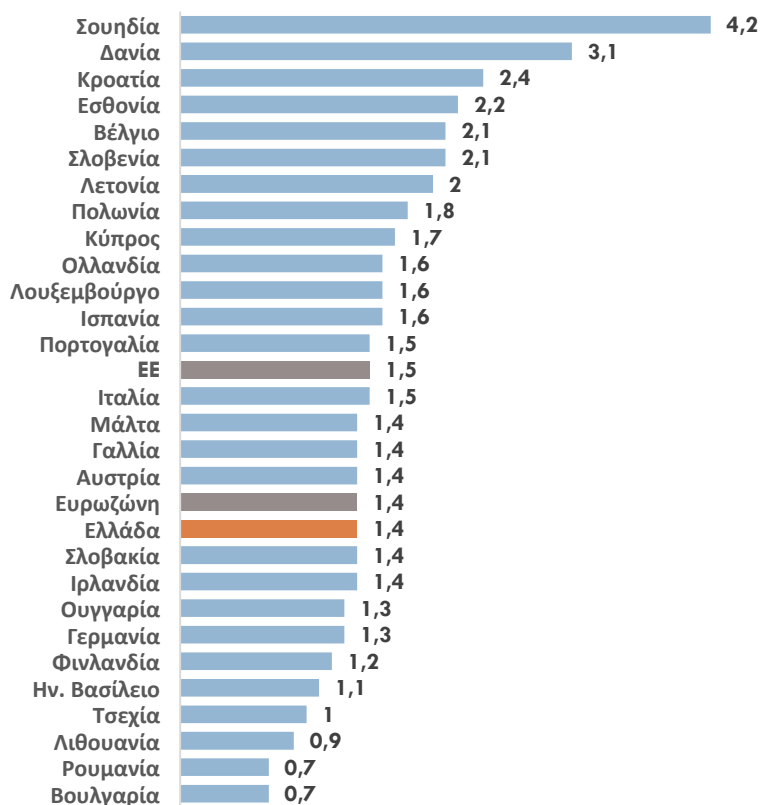
Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία στοιχείων IOBE

Υψηλή δαπάνη εκπαίδευσης όχι μόνο οι Σκανδιναβικές αλλά και χώρες της Κεντρικής Ανατολικής Ευρώπης

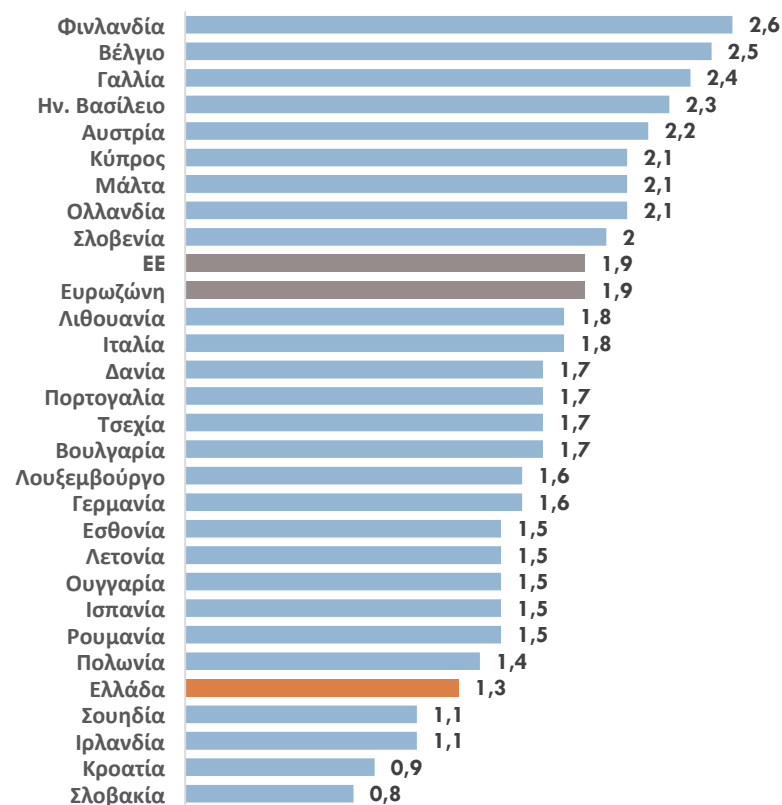
Υστέρηση της δημόσιας δαπάνης για την πρωτοβάθμια ως % του ΑΕΠ (1,4 έναντι 1,5), έναντι της ΕΕ.

Ακόμη μεγαλύτερη υστέρηση στην δευτεροβάθμια (1,3 έναντι 1,9)

Δημόσιες δαπάνες για πρωτοβάθμια εκπαίδευση ως % του ΑΕΠ, 2016

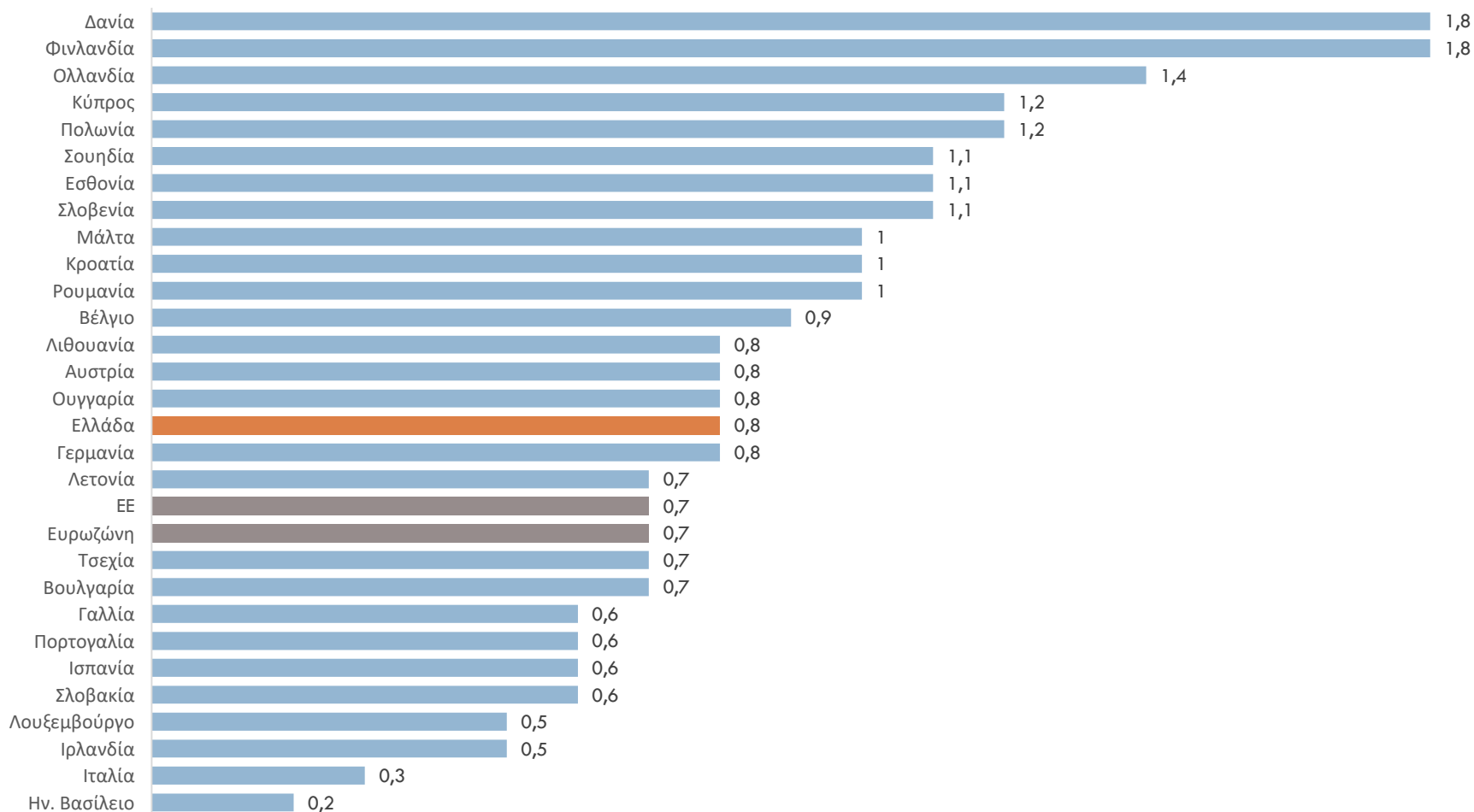

Δημόσιες δαπάνες για δευτεροβάθμια εκπαίδευση ως % του ΑΕΠ, 2016

Πάνω από το μέσο όρο της ΕΕ (0.7%) η δαπάνη για τριτοβάθμια εκπαίδευση στην ΕΕ και την Ευρωζώνη (0,7%)

Δημόσιες δαπάνες για τριτοβάθμια εκπαίδευση ως % του ΑΕΠ, 2016

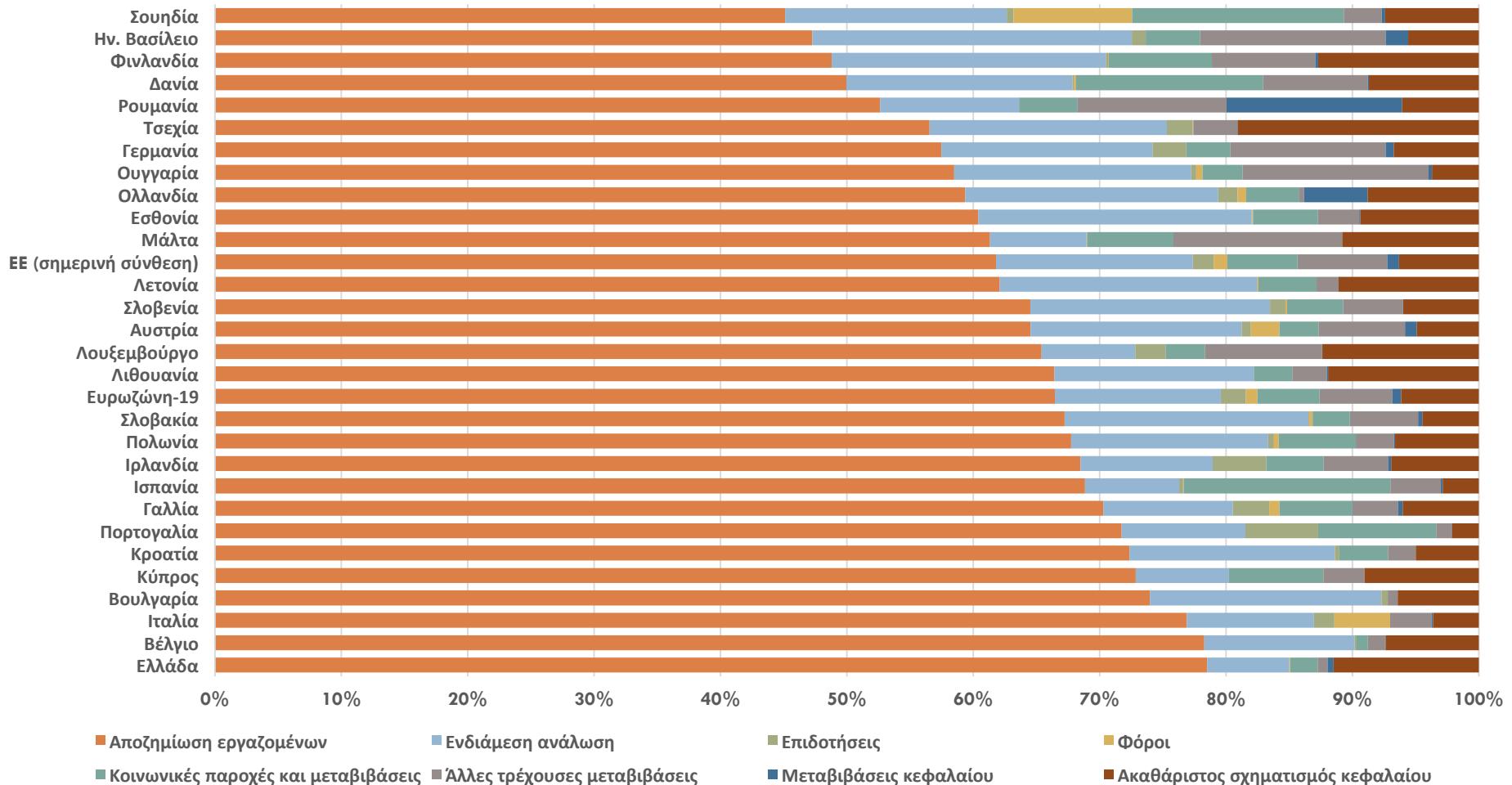
Διεθνής σύγκριση κατανομής δημόσιας εκπαιδευτικής δαπάνης ανά βαθμίδα εκπαίδευσης, 2016

Συνολική δημόσια δαπάνη ανά βαθμίδα ως ποσοστό επί του συνόλου της δημόσιας δαπάνης στην εκπαίδευση, 2016

Χώρα	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ	ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ	ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ	ΛΟΙΠΑ
ΕΕ (σημερινή σύνθεση)	32%	40%	15%	14%
Ευρωζώνη-19	31%	40%	16%	13%
Βέλγιο	32%	39%	14%	15%
Βουλγαρία	21%	50%	21%	8%
Τσεχία	22%	38%	15%	25%
Δανία	45%	25%	25%	5%
Γερμανία	30%	37%	20%	13%
Εσθονία	37%	25%	19%	19%
Ιρλανδία	43%	35%	16%	7%
Ελλάδα	32%	30%	19%	19%
Ισπανία	39%	37%	14%	9%
Γαλλία	26%	44%	12%	18%
Κροατία	50%	19%	22%	8%
Ιταλία	38%	45%	9%	8%
Κύπρος	28%	36%	19%	17%
Λετονία	37%	27%	14%	22%
Λιθουανία	18%	36%	16%	30%
Λουξεμβούργο	33%	33%	11%	23%
Ουγγαρία	27%	31%	17%	25%
Μάλτα	25%	38%	19%	17%
Ολλανδία	30%	40%	26%	4%
Αυστρία	29%	44%	15%	12%
Πολωνία	35%	28%	25%	12%
Πορτογαλία	31%	35%	13%	20%
Ρουμανία	20%	40%	27%	13%
Σλοβενία	37%	36%	19%	8%
Σλοβακία	37%	22%	15%	26%
Φινλανδία	21%	43%	30%	6%
Σουηδία	63%	16%	17%	5%
Ην. Βασίλειο	24%	48%	5%	23%

- Χαμηλότερο το μερίδιο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στις δαπάνες εκπαίδευσης στην Ελλάδα (30%) σε σχέση με την ΕΕ (40%)
- Στο μέσο όρο της ΕΕ (32%) το μερίδιο της δαπάνης πρωτοβάθμιας (και προσχολικής) εκπαίδευσης στην Ελλάδα (32%)
- Μεγαλύτερο το μερίδιο της δαπάνης τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα (19%) έναντι της ΕΕ (15%)

Καταμερισμός της εκπαιδευτικής δαπάνης ανά κατηγορία COFOG, 2016

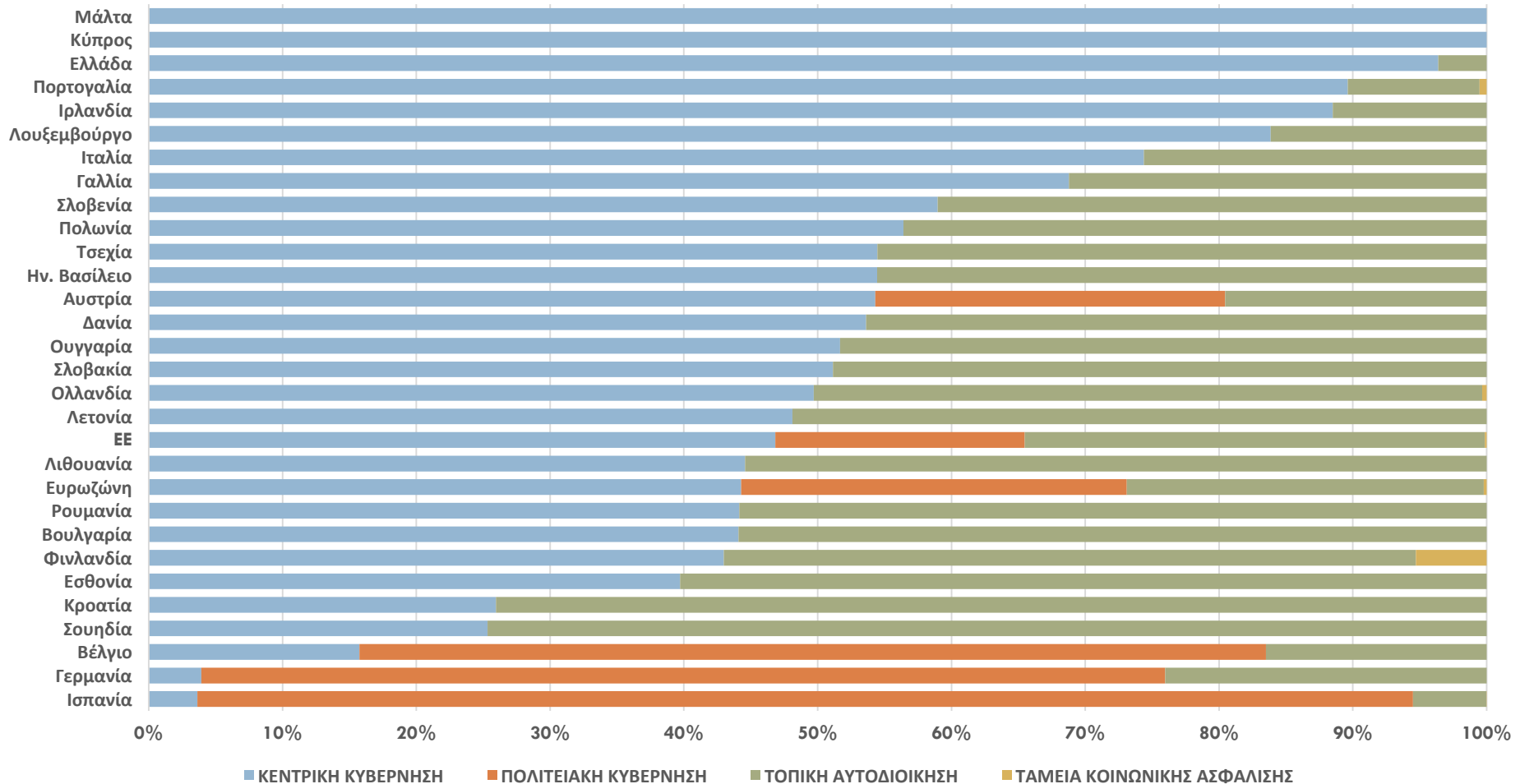
Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία στοιχείων IOBE

Υψηλή συγκέντρωση δαπάνης στο κεντρικό κράτος στην Ελλάδα

Στις περισσότερες χώρες της ΕΕ, η τοπική αυτοδιοίκηση έχει αυξημένο μερίδιο στις δαπάνες για εκπαίδευση

Κατανομή της δαπάνης εκπαίδευσης ανά τομέα γενικής κυβέρνησης στην ΕΕ, 2016

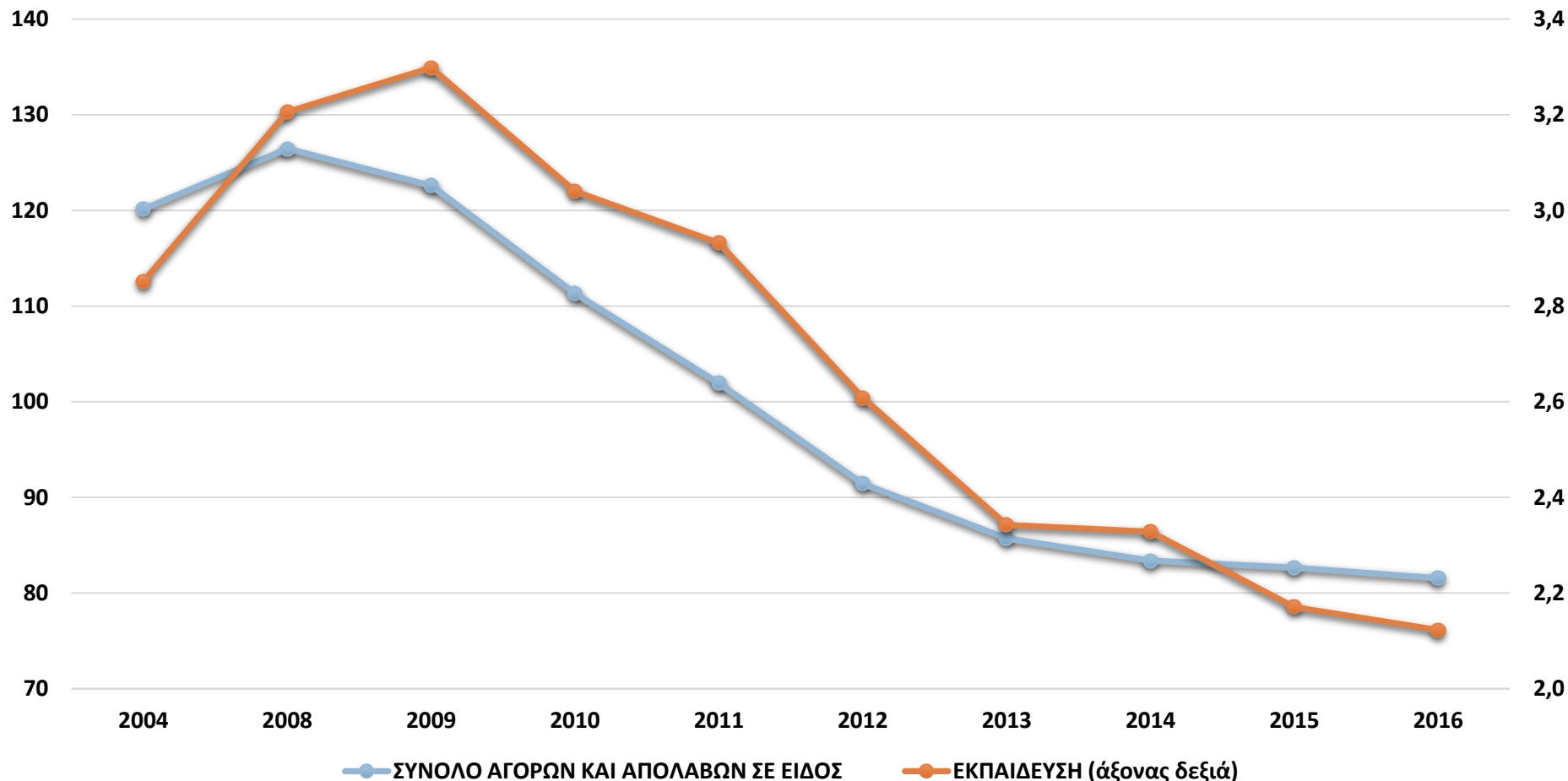

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία στοιχείων IOBE

3. Ιδιωτική δαπάνη εκπαίδευσης
 (Στοιχεία Οικογενειακών
 Προϋπολογισμών)

Η ιδιωτική δαπάνη των νοικοκυριών για την εκπαίδευση σε πραγματικές τιμές έχει μειωθεί κατακόρυφα από το 2009 (από 3,3 σε 2,1 δις)

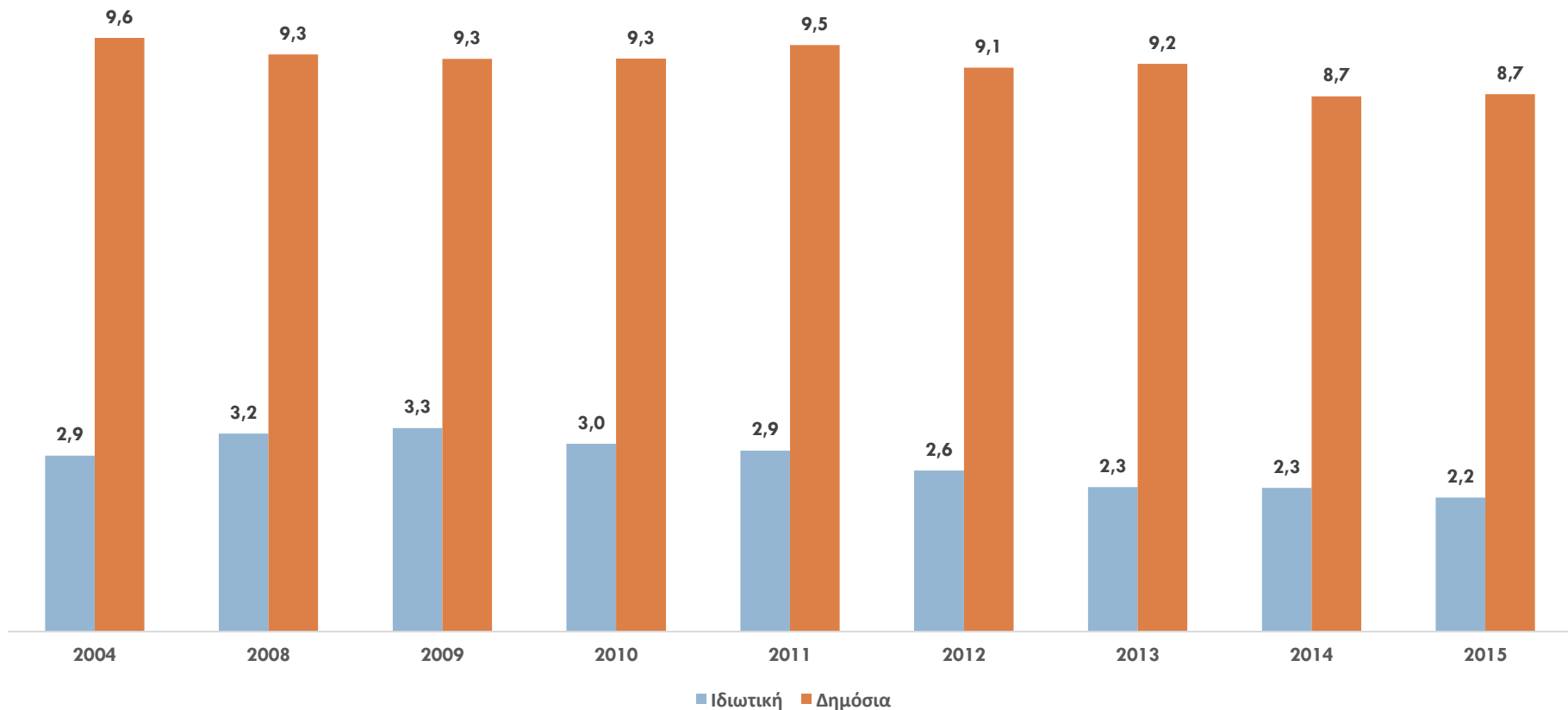
Ετήσια δαπάνη νοικοκυριών: σύνολο αγορών και υπηρεσιών και εκπαιδευτική δαπάνη, δισεκ. ευρώ (σε πραγματικές τιμές)

* Υπάρχει ασυνέχεια στη σειρά των στοιχείων από το 2004 μέχρι το 2008, λόγω της έλλειψης στοιχεία για ΕΟΠ. Η έρευνα γινόταν ανά 5 έτη πριν το 2008
 Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ-ΕΟΠ, Επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ

Μεγαλύτερη επίπτωση της κρίσης στην ιδιωτική σε σύγκριση με τη δημόσια δαπάνη εκπαίδευσης (σε πραγματικές τιμές). Από σχεδόν 1/3 πριν από την κρίση, η ιδιωτική δαπάνη μειώθηκε και αντιστοιχεί πλέον στο 1/4 της δημόσιας δαπάνης

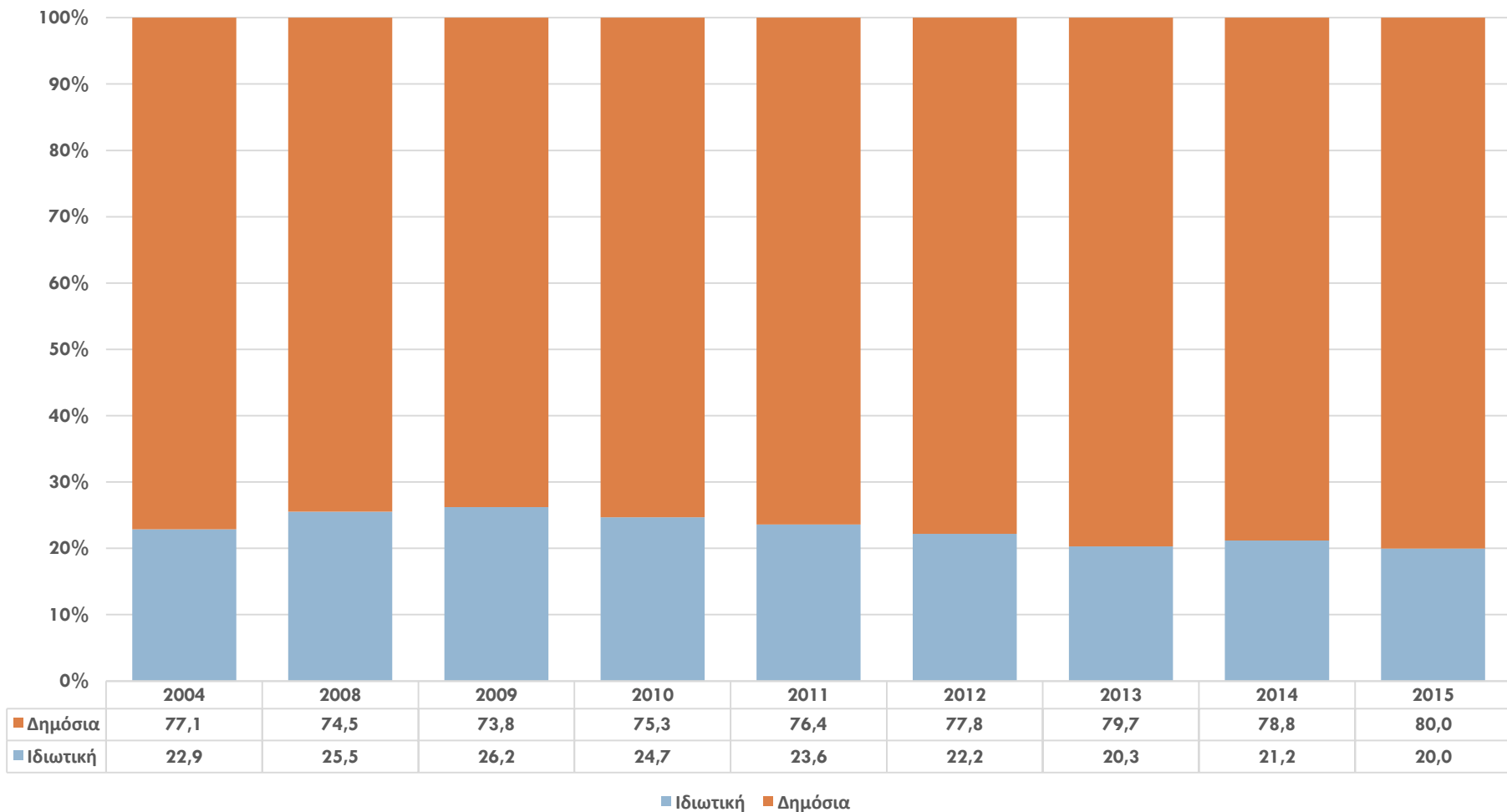
Σύνολο δαπάνης για εκπαίδευση ανά πηγή σε πραγματικές τιμές (€ δις.)

Πηγή: Eurostat, ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία στοιχείων IOBE

Στη διάρκεια της κρίσης, μειώθηκε το μερίδιο της ιδιωτικής δαπάνης στο σύνολο της δαπάνης για εκπαίδευση

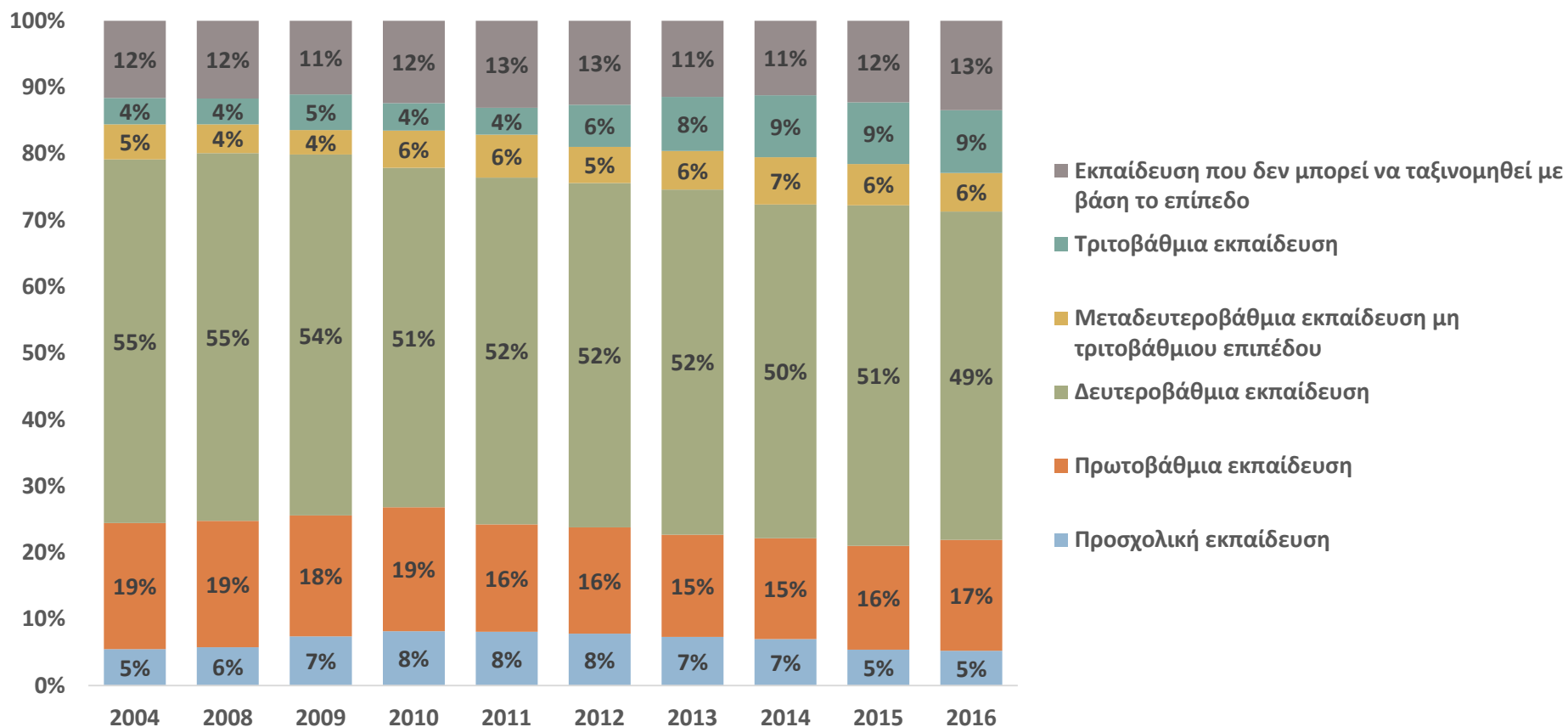
Καταμερισμός της εκπαιδευτικής εκπαίδευσης ανά πηγή

Πηγή: Eurostat, ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία στοιχείων IOBE

Διαχρονικά, περίπου το μισό της ιδιωτικής εκπαιδευτικής δαπάνης αφορά στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Κατανομή οικογενειακού προϋπολογισμού για την εκπαίδευση ανά βαθμίδα εκπαίδευσης

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ-ΕΟΠ, Επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ

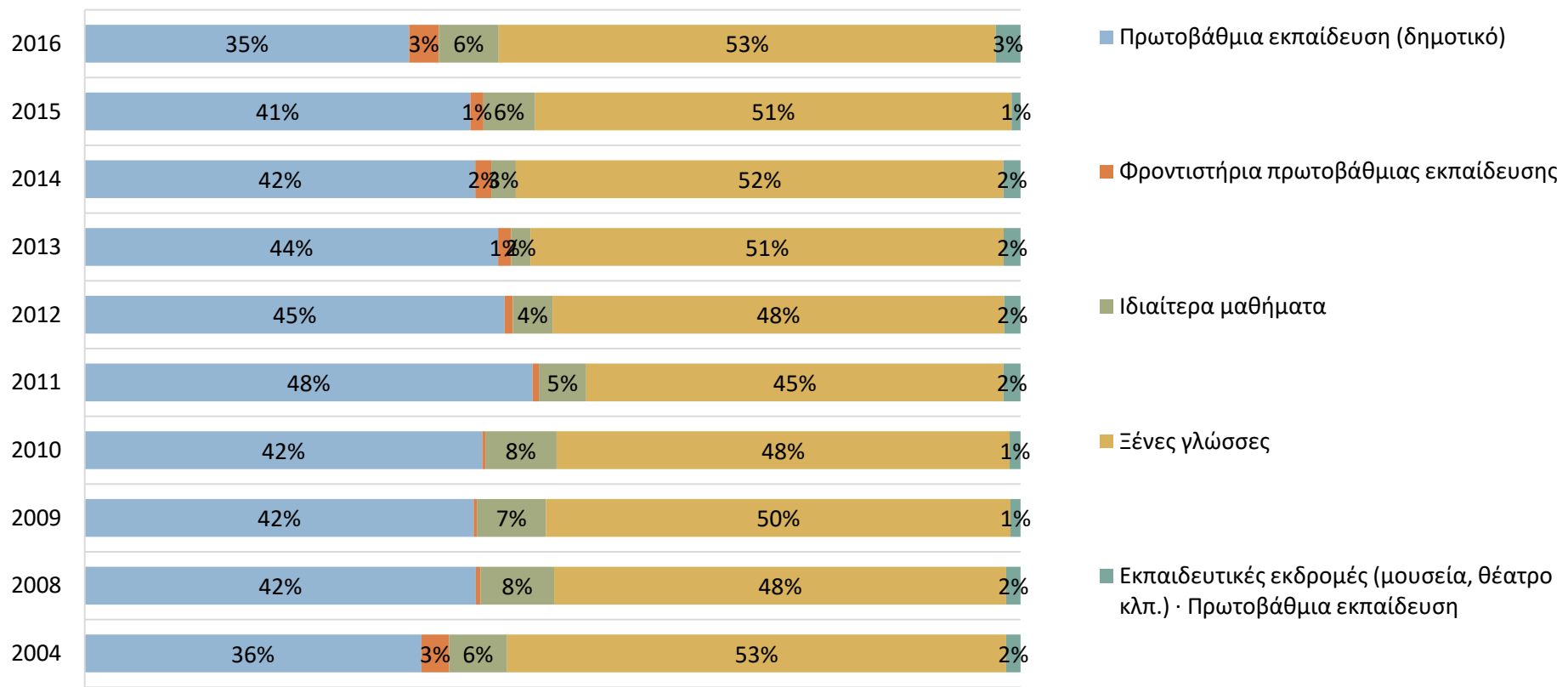
Μεγάλη αύξηση του μεριδίου της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις ιδιωτικές εκπαιδευτικές δαπάνες- (υπερδιπλασιάστηκε από 3,9% το 2008 σε 9,4% το 2016)

Μεγάλη μείωση του μεριδίου της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για δημοτικό σχολείο (από 48% το 2011 σε 35% το 2016).

Αύξηση του μεριδίου της εκμάθησης ξένων γλωσσών (από 45% το 2011 σε 53% το 2016).

Αύξηση του μεριδίου των φροντιστηρίων (από 0,5-1% πριν την κρίση σε 3% το 2016).

Κατανομή ετήσιας δαπάνης νοικοκυριών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση ανά επιμέρους κατηγορία

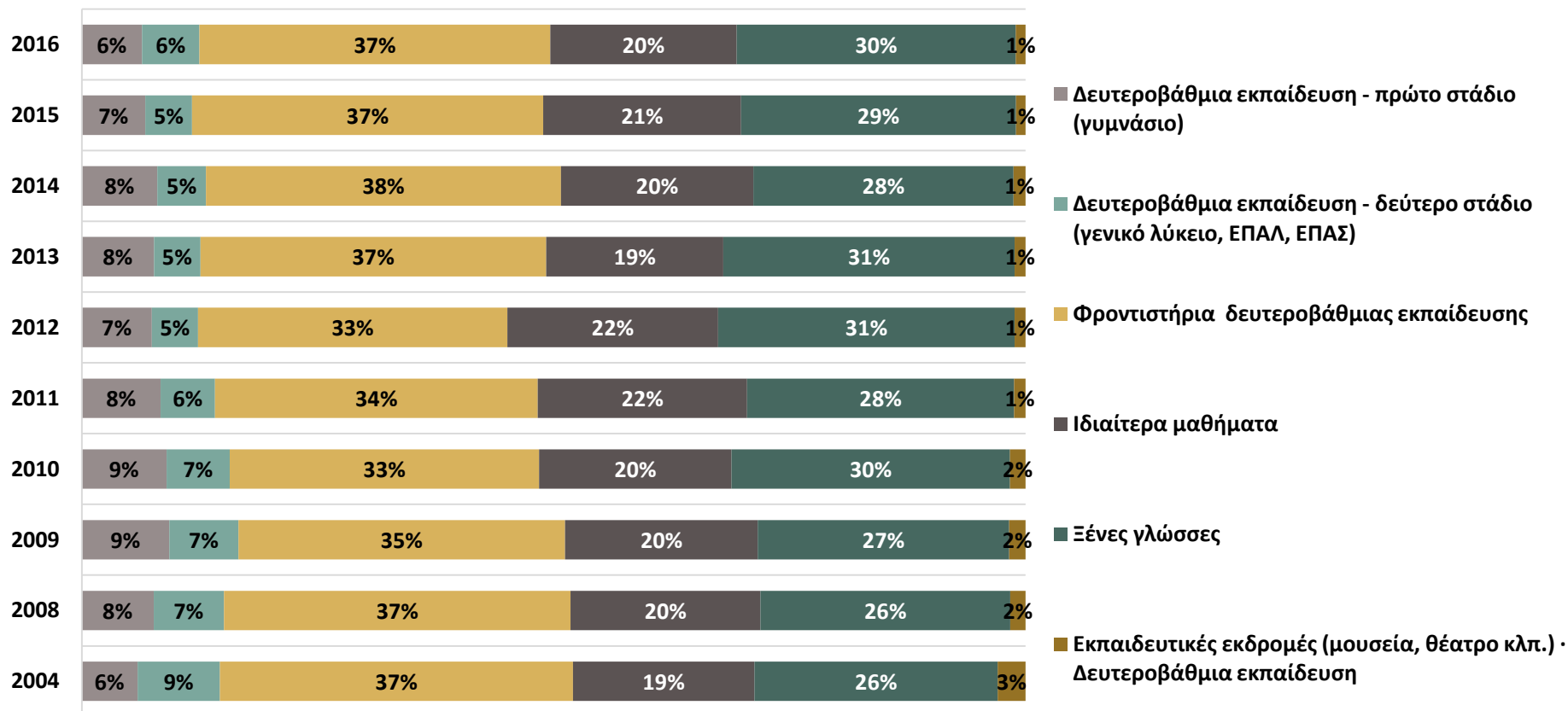
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ-ΕΟΠ, Επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ

Για την εκμάθηση ξένων γλωσσών το μεγαλύτερο μέρος της ιδιωτικής δαπάνης για την πρωτοβάθμια το 2016. Ακολουθούν τα δίδακτρα ιδιωτικών δημοτικών σχολείων με 35% το 2016

Η δαπάνη για φροντιστήρια είναι η μεγαλύτερη στις ιδιωτικές δαπάνες στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (37% το 2016).

Αύξηση του μεριδίου στη διάρκεια της κρίσης (από 33% το 2010 σε 37% το 2016).

Κατανομή ετήσιας δαπάνης νοικοκυριών στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση ανά επιμέρους κατηγορία

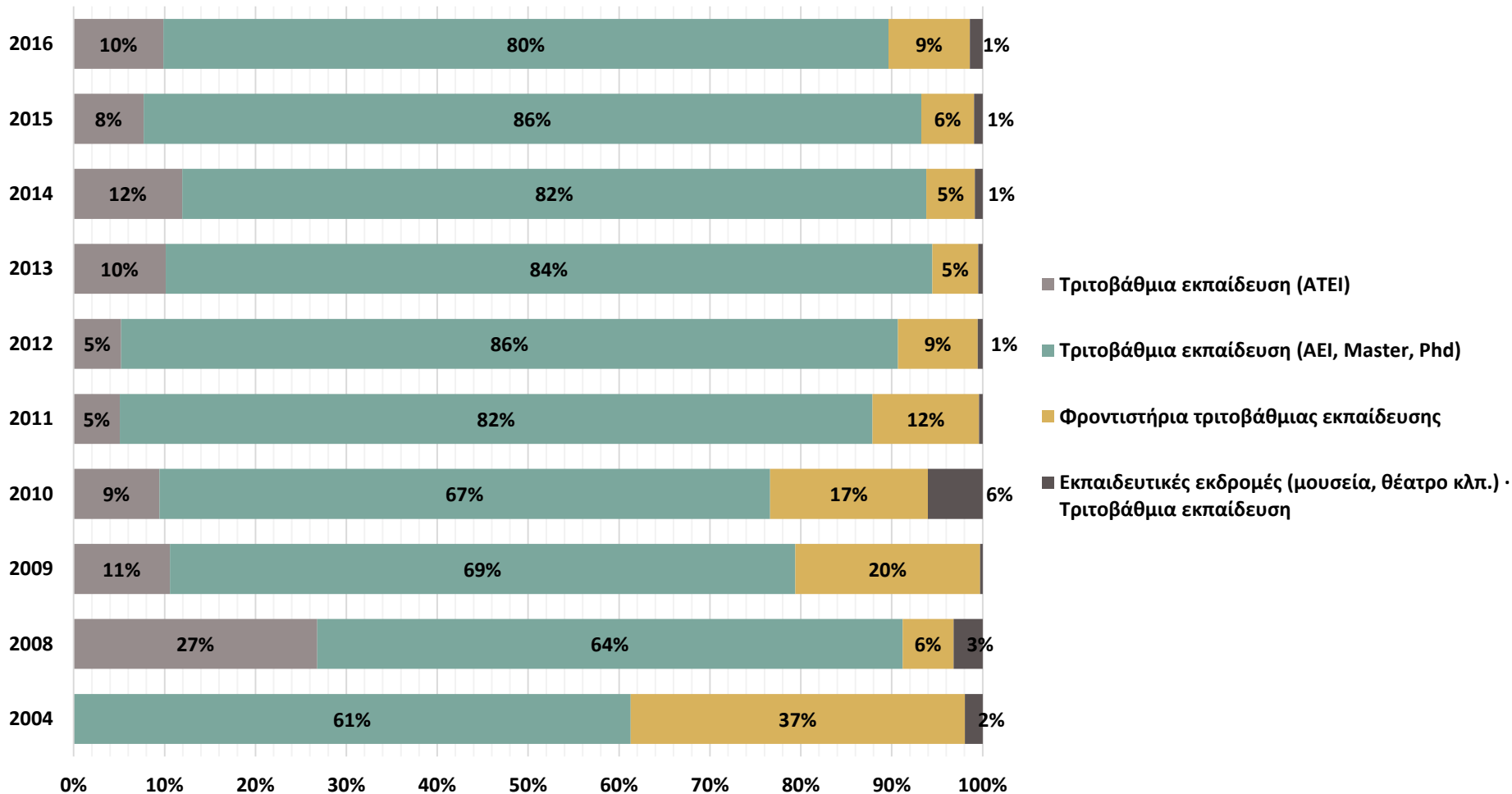
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ-ΕΟΠ, Επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ

Ακολουθούν οι ξένες γλώσσες (30%) και τα ιδιαίτερα μαθήματα (20% το 2016) με σχετικά σταθερά μερίδια στη διάρκεια της κρίσης

Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, κυριαρχούν τα δίδακτρα για μεταπτυχιακές σπουδές, με 80% της ιδιωτικής δαπάνης.

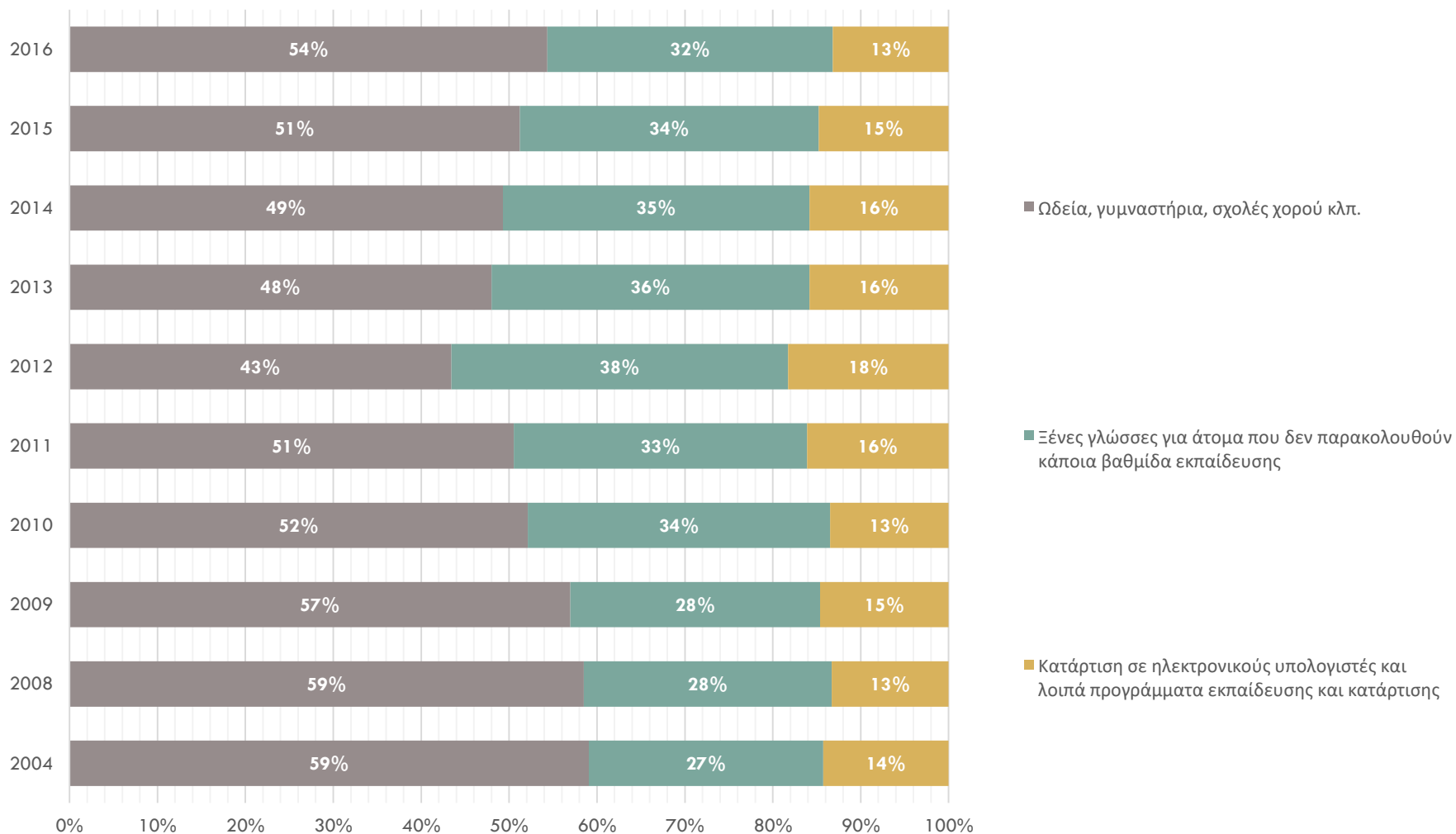
Μεγάλη αύξηση του μεριδίου τους στη διάρκεια της κρίσης (από 64% το 2008 και 69% το 2009)

Κατανομή ετήσιας δαπάνης νοικοκυριών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ανά επιμέρους κατηγορία

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ-ΕΟΠ, Επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ

Στις μη ταξινομημένες δαπάνες, το υψηλότερο μερίδιο έχουν οι αθλητικές και οι καλλιτεχνικές δραστηριότητες (54%)

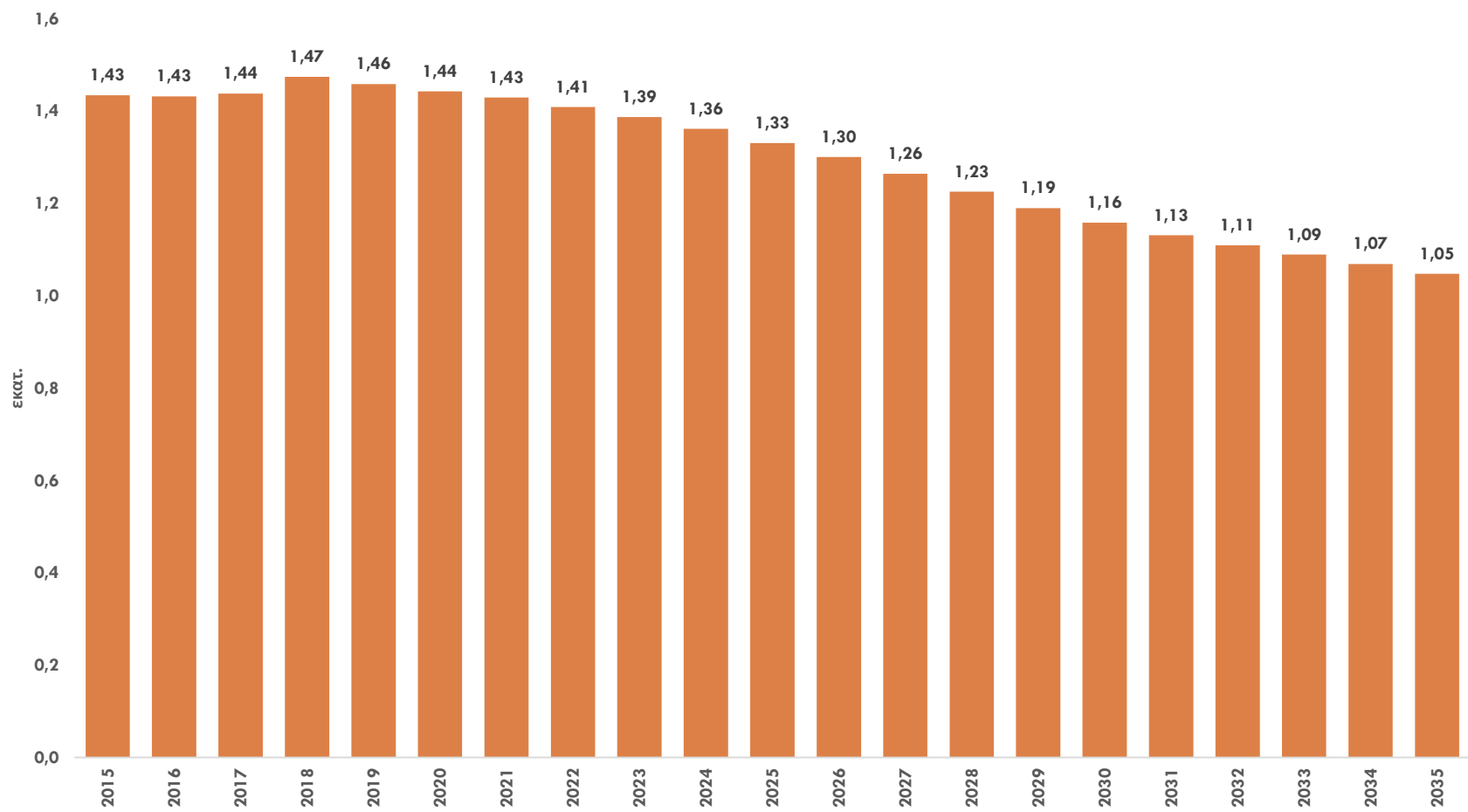

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ-ΕΟΠ, Επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ

4. Δημογραφικές μεταβολές και
μελλοντικές επιπτώσεις στη δημόσια και
ιδιωτική δαπάνη εκπαίδευσης

Μείωση των μαθητών από 1.4 σε 1 εκ το 2035

Πρόβλεψη εξέλιξης αριθμού μαθητών 2015-2035

Σενάρια προβολής βασικών μεγεθών εκπαίδευσης

Αδράνειας

- Δεν γίνονται παρεμβάσεις εκπαιδευτικής πολιτικής

Προσαρμογής

- Παρεμβάσεις πολιτικής με στόχο τη διατήρηση των σημερινών δεικτών λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος

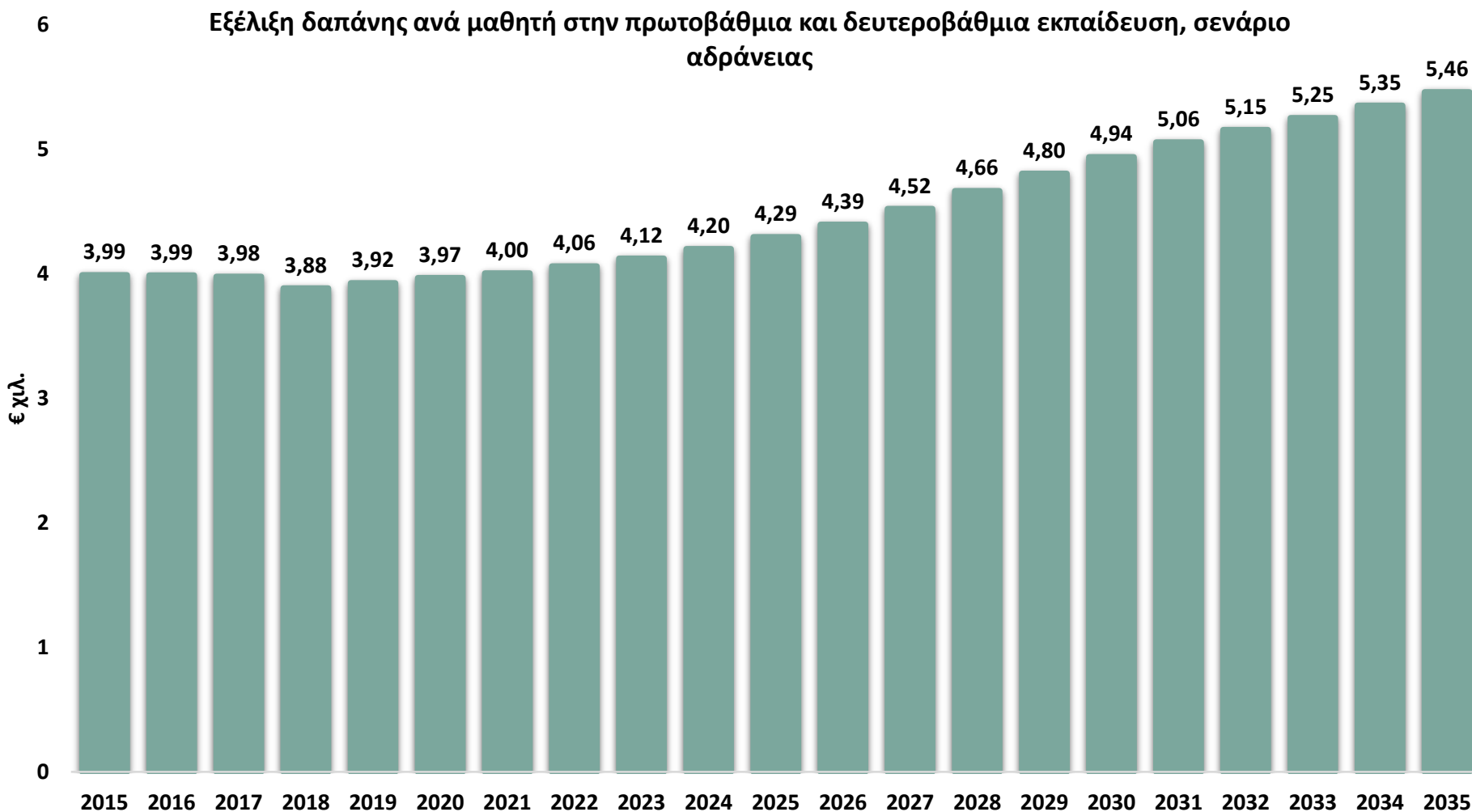
Ευρωπαϊκής σύγκλισης

- Παρεμβάσεις πολιτικής με στόχο οι βασικοί δείκτες λειτουργίας να συγκλίνουν με τους αντίστοιχους μέσους όρους της ΕΕ

Βασικές παραδοχές

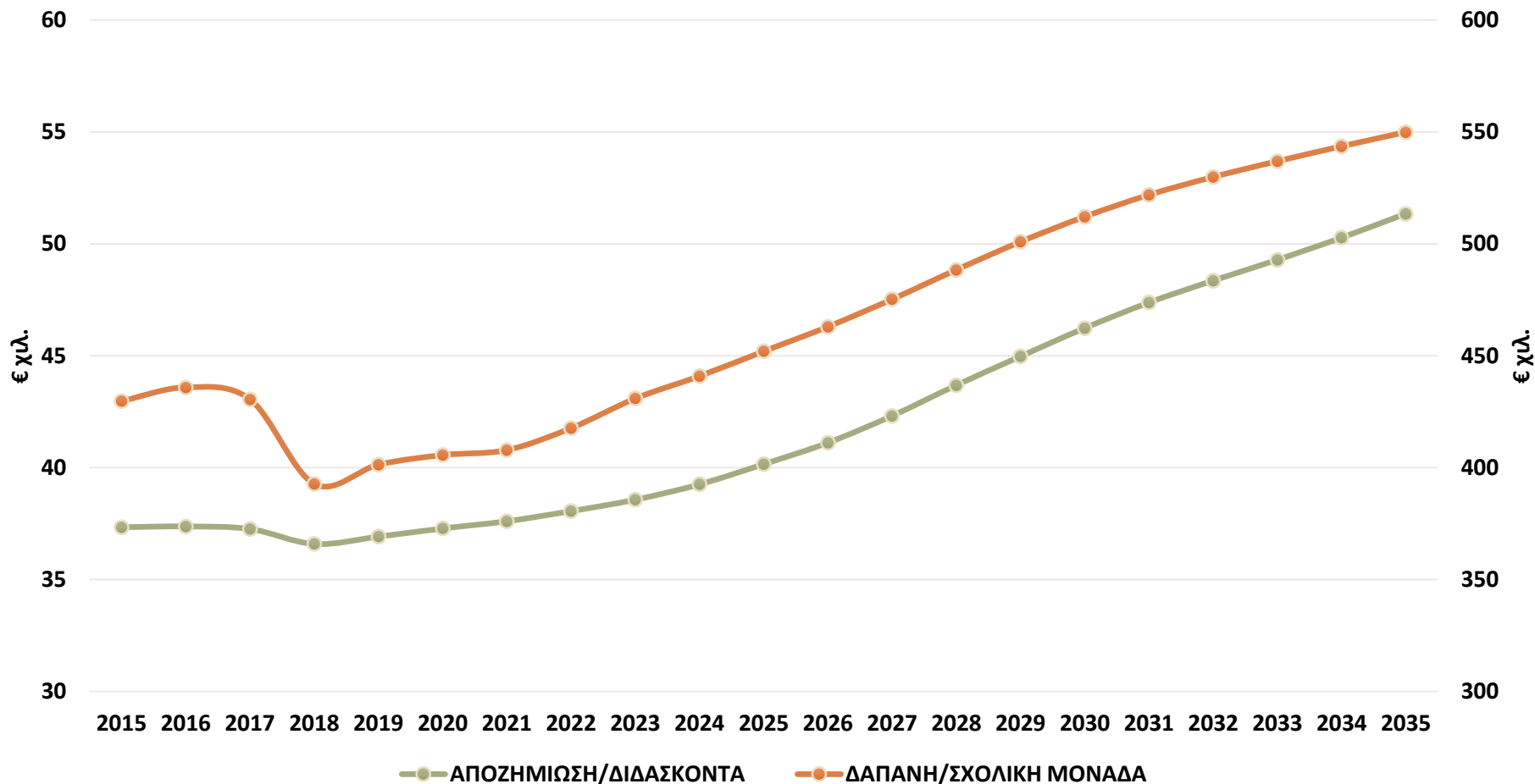
1. Η εξέλιξη του αριθμού μαθητών ακολουθεί την προβολή της εξέλιξης πληθυσμού της Eurostat για την περίοδο 2015-2035
2. Σταθερό (χαμηλό) ποσοστό διαρροής από την υποχρεωτική εκπαίδευση
3. Σταθερό ποσοστό συμμετοχής μαθητών στην εκπαίδευση μετά την ολοκλήρωση του υποχρεωτικού κύκλου (9 έτη)

Η πραγματική δαπάνη ανά μαθητή θα ανέλθει στα €5,5 χιλ. το 2035, από €4,0 χιλ. το 2015 (+37%) στο σενάριο αδράνειας

Στο σενάριο προσαρμογής, αυξάνονται σημαντικά και οι δαπάνες ανά σχολική μονάδα (από 430 χιλ σε 550 χιλ) και ανά διδάσκοντα (από 37 χιλ σε 51 χιλ)

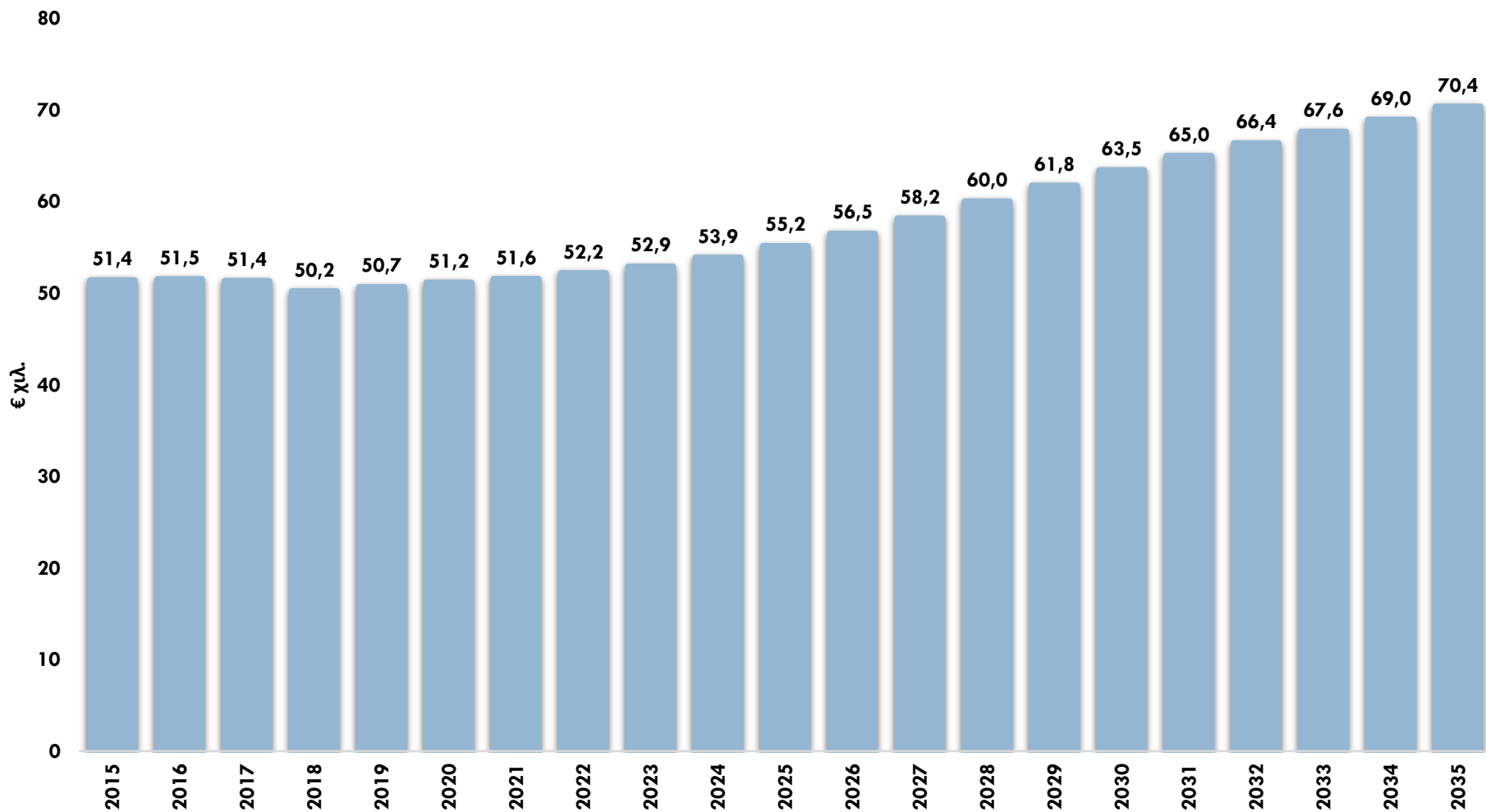
Εξέλιξη δαπάνης ανά διδάσκοντα (αριστερός άξονας) και δαπάνης ανά σχολική μονάδα (δεξιός άξονας) στο σενάριο προσαρμογής

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία στοιχείων IOBE

Στο σενάριο ευρωπαϊκής σύγκλισης, η αποζημίωση ανά διδάσκοντα αυξάνεται στα €70,4 χιλ. το 2035, από €51,4 χιλ. το 2015

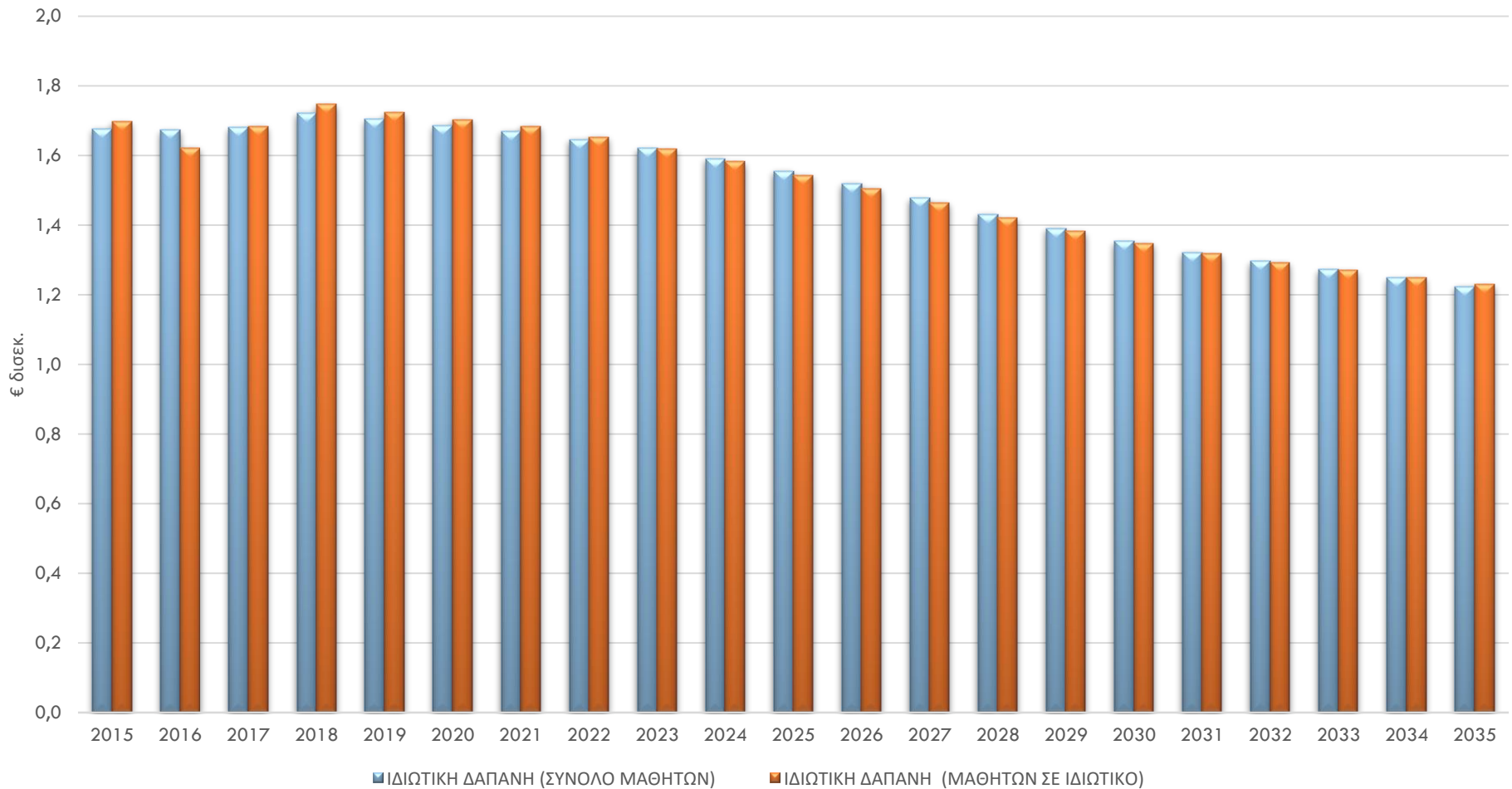
Αποζημίωση ανά διδάσκοντα με βάση το σενάριο ευρωπαϊκής σύγκλισης

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία στοιχείων IOBE

Η ιδιωτική δαπάνη για εκπαίδευση θα μειωθεί κατά -27% (από €1,69 σε €1,2 δις) το 2035, εάν παραμένει σταθερή η δαπάνη ανά μαθητή στο σύνολο ή ανά μαθητή σε ιδιωτικό σχολείο

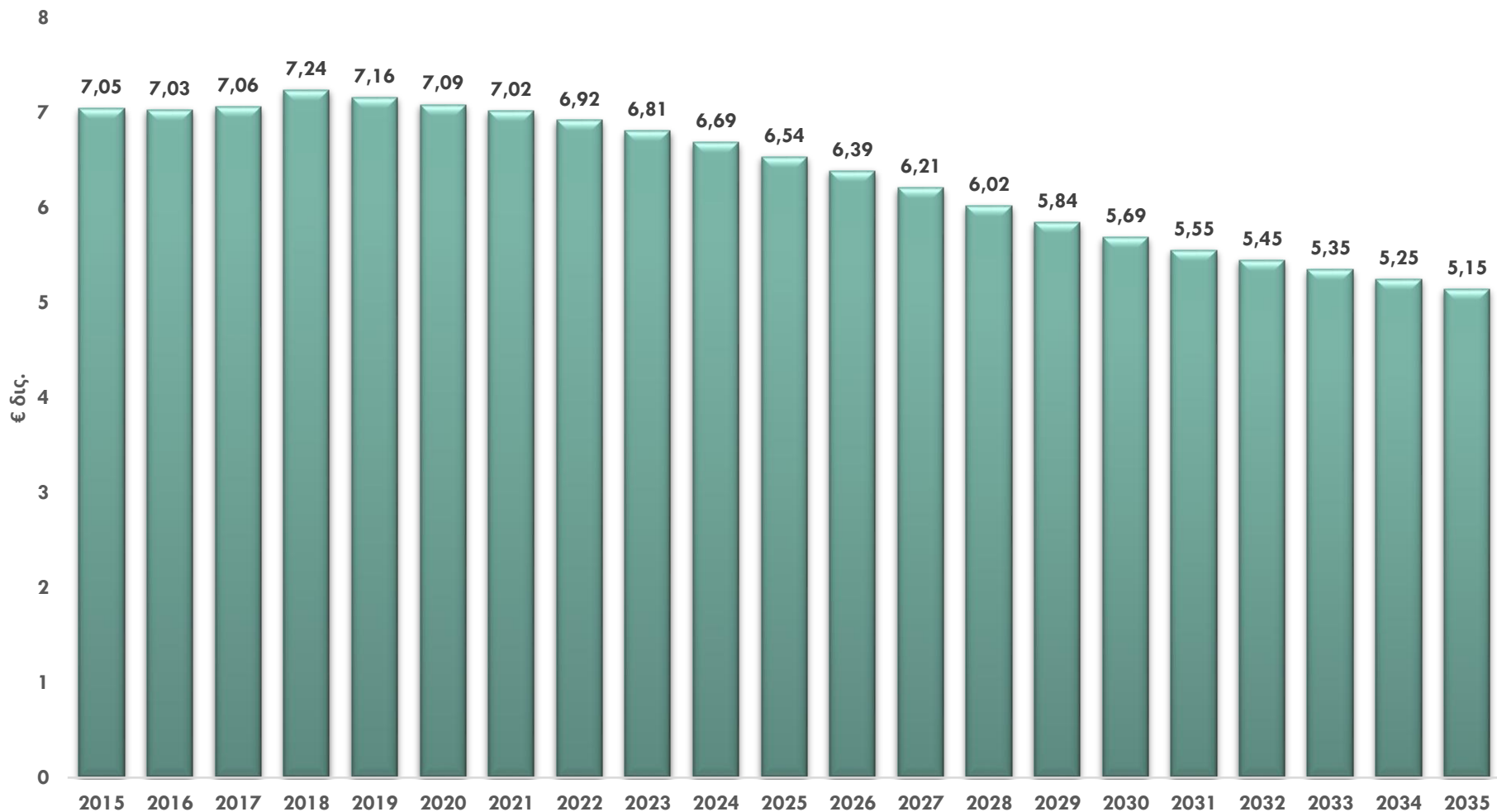
Εξέλιξη ιδιωτικής δαπάνης, 2015-2035

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία στοιχείων IOBE

Αντίστοιχα υποχωρεί και η συνολική δαπάνη από €7 σε €5,2 δις το 2035 (μείωση κατά 27%)

Εξέλιξη συνολικής δαπάνης στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια (με βάση το σύνολο των μαθητών)

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία στοιχείων IOBE

5. Συμπεράσματα

Κύρια συμπεράσματα της μελέτης

- Η κρίση και η διαχείρισή της είχαν σημαντικές επιπτώσεις στη δημόσια και, ακόμη περισσότερο, στην ιδιωτική δαπάνη της εκπαίδευσης.
- Η μείωση της συνολικής δημόσιας εκπαιδευτικής δαπάνης ήταν μικρότερη από την μείωση του ΑΕΠ και της συνολικής δαπάνης της Γενικής Κυβέρνησης.
- Μετά τις περικοπές της κρίσης, «επιστροφή» του μεγέθους της δημόσιας εκπαιδευτικής δαπάνης στις αρχές της δεκαετίας του 2000.
- Το υψηλό μερίδιο των αποζημιώσεων των εργαζομένων στην εκπαίδευση αυξήθηκε ακόμη περισσότερο, έναντι άλλων εκπαιδευτικών δαπανών, όπως υποδομών, λειτουργικών εξόδων και κοινωνικών παροχών
- Η μεγάλη σπουδαιότητα/σημασία της διαχείρισης του προσωπικού της εκπαίδευσης για
 - α) την απόδοση της δημόσιας δαπάνης στην εκπαίδευση
 - β) την απόδοση του συνόλου του δημόσιου τομέα
- Σημαντικές αποκλίσεις από τις άλλες χώρες της ΕΕ στο μέγεθος, τη σύνθεση και την κατανομή της εκπαιδευτικής δαπάνης
- Η υψηλή συγκέντρωση της εκπαιδευτικής δαπάνης στο κεντρικό κράτος-έλλειψη αποκέντρωσης του εκπαιδευτικού συστήματος.
- Το δημογραφικό πρόβλημα και οι «βαθμοί ελευθερίας» στη διαχείριση της δημόσιας δαπάνης μπορεί να μετατραπεί σε ευκαιρία εκπαιδευτικής αναγέννησης.
- Οι δαπάνες για μεταπτυχιακές σπουδές, ως νέο πεδίο ανισοτήτων στην πρόσβαση

6. Προκλήσεις

Προκλήσεις για την εκπαίδευση

1. Αύξηση της δημόσιας δαπάνης – «σύγκλιση» με τις χώρες της ΕΕ

- Ποιος στόχος; Ο μέσος όρος της ΕΕ; Ο κοινός ευρωπαϊκός στόχος; Με τις Σκανδιναβικές; Με τις χώρες της Ανατολικής και Κεντρικής Ευρώπης;
- Επένδυση στην Εκπαίδευση: από 3,9% του ΑΕΠ (2017) ο στόχος 4,6% (μ.ό. στην ΕΕ) απαιτεί 1,2 δις, ενώ ο (κοινός ευρωπαϊκός) στόχος για 5% απαιτεί 2 δις επιπλέον.
- Επένδυση στην Ε&Α: από 1,13% του ΑΕΠ (2017) ο στόχος 2,07% (μ.ό. στην ΕΕ) απαιτεί 1 δις επιπλέον συνολικά, από το οποίο το 1/3 δημόσια δαπάνη δηλ. περίπου 300 εκ., ενώ ο (κοινός ευρωπαϊκός) στόχος για 3% (1,5% δημόσια δαπάνη) απαιτεί 1,8 δις επιπλέον δημόσια δαπάνη.
- Από ποιες πηγές; (συντάξεις, άμυνα, δημόσιες υπηρεσίες, φοιτητικά δάνεια;)

2. Ανασύνθεση δαπάνης εκπαίδευσης μεταξύ κατηγοριών (εκπαιδευτικές υποδομές, αποζημιώσεις εργαζομένων-λειτουργικές δαπάνες, κοινωνικές παροχές)

3. Ανακατανομή της δαπάνης εκπαίδευσης μεταξύ βαθμίδων

- Έμφαση στην δευτεροβάθμια τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση
- Έμφαση στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα-διεύρυνση της συμμετοχής
- Τριτοβάθμια Εκπαίδευση-Φοιτητικά δάνεια;

4. Βελτίωση της απόδοσης/αποτελεσματικότητας της σημερινής δημόσιας δαπάνης

- Η βελτίωση της διαχείρισης του προσωπικού της εκπαίδευσης (και ολόκληρου του δημόσιου τομέα)

5. Ισότητα ευκαιριών - Έμφαση στην πρόσβαση στην ανώτατη εκπαίδευση και – πλέον – τις μεταπτυχιακές σπουδές

6. Αξιοποίηση των «βαθμών ελευθερίας» διαχείρισης της δημόσιας δαπάνης που προκύπτουν, λόγω του δημογραφικού προβλήματος για την «εκπαιδευτική αναγέννηση».

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας

Συντονισμός: Νίκος Βέττας, Γενικός Διευθυντής IOBE και Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Επιστημονικός Υπεύθυνος Μελέτης: Αποστόλης Δημητρόπουλος, Δρ Εκπαιδευτικής Πολιτικής της London School of Economics & Political Science.

Ομάδα IOBE:

Δρ. Φωτεινή Θωμαΐδου, Ερευνήτρια

Δρ. Svetoslav Danchev, Υπεύθυνος Τμήματος Μικροοικονομικής Ανάλυσης

Το πλήρες κείμενο της μελέτης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του IOBE (www.iobe.gr)